

62. HÜKÜMET DÖNEMİNDE TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY FOR EU AFFAIRS

62. HÜKÜMET DÖNEMİNDE TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİ

İÇİNDEKİLER

1. TÜRKİYE'NİN YENİ AVRUPA BİRLİĞİ STRATEJİSİ	1
2. AB KATILIM MÜZAKERELERİ VE MÜKTESEBAT UYUMU	3
A. KATILIM MÜZAKERELERİNDE MEVCUT DURUM	3
B. AB MÜKTESEBATINA UYUM KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	4
C. AB KOMİSYONU TARAFINDAN HAZIRLANAN 2014 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU	4
D. TÜRKİYE-AB ORTAKLIK ORGANLARI	5
Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 53. Toplantısı	5
Türkiye-AB Ortaklık Komitesi'nin 123. Toplantısı	5
Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun 75. Toplantısı	5
Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun 76. Toplantısı	5
Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 47. Toplantısı	6
Gümrük Birliği Ortak Komitesi'nin 31. ve 32. Toplantıları	6
Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi'nin 34. Toplantısı	6
Alt Komite Toplantıları	6
E. TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNDE YENİ DİYALOG MEKANİZMALARI	7
3. SİYASİ REFORMLAR	7
4. VİZE SERBESTİSİ DİYALOGU	9
5. GÜMRÜK BİRLİĞİNİN GÜNCELLENMESİ	10
6. TÜRKİYE-AB MALİ İŞBİRLİĞİ VE HİBELER	10
A. AB'NİN KATILIM ÖNCESİ MALİ YARDIMLARI	10
B. AVRUPA BİRLİĞİ'NE ENTEGRASYON SÜRECİNİ DESTEKLEME FAALİYETLERİ PROJESİ (SEI)	15
C. HİZMETLER PROJESİ	16
7. BİRLİK PROGRAMLARI VE AJANSLARINA KATILIM	16
A. UFUK 2020	17
B. İŞLETMELERİN VE KOBİ'LERİN REKABET EDEBİLİRLİĞİ(COSME)	17
C. ERASMUS +	18
D. YARATICI AVRUPA	18
E. İSTİHDAM VE SOSYAL YENİLİK (EaSI)	19

8. AB İLETİŞİM STRATEJİSİ (ABİS)	19
A. TÜRKİYE'NİN YENİ AB İLETİŞİM STRATEJİSİ ÇERÇEVESİNDE SİVİL TOPLUMLA DİYALOG TOPLANTILARI	20
B. AB İLE ÜST DÜZEY TEMASLAR	21
C. AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI'NIN ANTALYA VE İZMİR TEMSİLCİLİKLERİ	22
9. TÜRKİYE-AB SİVİL TOPLUM DİYALOĞU	23
A. AB MALİ YARDIMLARINDA YENİ DÖNEM (2014-2020)	23
B. SİVİL TOPLUM DİYALOĞU PROJELERİ	24
AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III	24
AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV	25
C. JEAN MONNET BURS PROGRAMININ KOORDİNASYONU	25
10. KURUMSAL YAPILANMA ÇALIŞMALARININ KOORDİNASYONU VE İKİLİ İŞBİRLİKLERİ	26
A. KURUMSAL YAPILANMA ÇALIŞMALARININ KOORDİNASYONU	26
TAIEX Faaliyetlerinin Koordinasyonu	26
Twinning (Eşleştirme) Projelerinin Türkiye Koordinasyonu	27
OECD – SIGMA Programının Koordinasyonu	27
Avrupa Koleji Yüksek Lisans Burs Programı Koordinasyonu	29
Avrupa Birliği Komisyonu'nda Ulusal Uzman Görevlendirilmesi	29
B. İKİLİ İŞBİRLİKLERİ	29
Hollanda ile İkili İşbirliği: MATRA/G2G.NL Programı	29
Hırvatistan Dışişleri ve Avrupa Birliği Bakanlığı ile İmzalanan Mutabakat Zaptı	30
EIPA Lüksemburg ile İkili İşbirliği	30
Litvanya ile İkili İşbirliği Protokolü	31
KKTC ile İkili İşbirliği Protokolü	31
11. YEREL YÖNETİMLERİN AB SÜRECİNDE ARTAN ROLÜ	31
A. VALİLİKLERİN AB SÜRECİNDE ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI PROJESİ	31
B. VALİLİKLERDE AB İŞLERİ İÇİN KAPASİTE OLUŞTURULMASI PROJESİ - VABPRO	32
C. TÜRKİYE VE AB ARASINDA ŞEHİR EŞLEŞTİRME PROJESİ	33
D. AVRUPA BİRLİĞİ KURUM VE KURULUŞLARI İLE İLİŞKİLER	33

1- TÜRKİYE’NİN YENİ AVRUPA BİRLİĞİ STRATEJİSİ

62. Hükümet, Cumhuriyetimizin ilanından sonraki en önemli çağdaşlaşma projesi olan Avrupa Birliği (AB) üyelik sürecine özel bir önem atfetmiştir. Hükümet Programı’nda AB üyeliğinin Türkiye’nin stratejik hedefi olduğu ve bu hedefin kararlılıkla sürdürüleceği vurgulanmıştır. Bu çerçevede, 62. Hükümet döneminde en üst düzeyde sahiplenilen “stratejik hedef” vurgusuna uygun bir duruş sergilenmiş ve AB üyeliği yolunda, somut ve kararlı adımlar atılmıştır.

Öncelikli olarak, katılım müzakerelerinden siyasi reform sürecine, Gümrük Birliği’nden Birlik Programlarına, mali işbirliğinden idari yapıların güçlendirilmesine, Vize Serbestisi Diyalogu’ndan Sivil Toplum Diyalogu’na kadar pek çok dinamiği içinde barındıran Türkiye-AB ilişkilerine yeni bir ivme kazandırılması için “Türkiye’nin Yeni AB Stratejisi” hazırlanmıştır.

18 Eylül 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan Türkiye’nin Yeni AB Stratejisi “Güçlü Türkiye, Güçlü AB” hedefini ve birlikte yaşama ve birlikte çalışma anlayışını ortak bir çerçeveye yerleştirmektedir.

Türkiye’nin Yeni AB Stratejisi, reform sürecine hız katarak her alanda AB standartlarına ulaşmayı, müzakere fasıllarında atılacak öncelikli adımları belirlemeyi ve bölgesel ve küresel sınamalar karşısında Avrupa mimarisinin inşasında Türkiye-AB birlikteliğinin anlamını gözler önüne serecek güçlü bir iletişimi öne çıkarmayı hedeflemektedir.

62. Hükümet Programı hedefleri çerçevesinde ortaya konan güçlü iradenin ilk adımını oluşturan “Avrupa Birliği Stratejisi” üç ana bölümden oluşmaktadır:Siyasi Reform Süreci

1. Katılım Sürecinde Sosyo-Ekonomik Dönüşüm
2. AB İletişim Stratejisi

Strateji’nin ilk boyutu, “siyasi reform sürecini” ve bu süreçte gerçekleşen çalışmaları kapsamaktadır. Siyasi reformlar sadece müzakerelerin açılması açısından değil, müzakerelerin seyri açısından da belirleyicidir. Bu çerçevede Reform İzleme Grubu (RİG), Reform Eylem Grubu (REG) olarak yeniden yapılandırılmıştır. REG, siyasi reformları sadece izlemekle kalmayacak, reform tasarılarının hazırlanması, TBMM’den geçirilmesi ve uygulanması aşamalarında da aktif rol oynayacaktır.

Strateji’nin ikinci boyutunu oluşturan katılım sürecinde yaşanan sosyo-ekonomik dönüşüm ise, önümüzdeki dönemde AB müktesebatına uyum konusunda yapılacak çalışmaları içermektedir. Bu çerçevede, Türkiye’nin Yeni AB Stratejisi’ni operasyonel hale getiren “AB’ye Katılım İçin Ulusal Eylem Planı” hazırlanmıştır. Ulusal Eylem Planı ile, Türkiye’deki siyasi reformların ve mevcut sosyo-ekonomik dönüşümün sürdürülmesi ve güçlendirilmesine yönelik öncelikler ortaya konmuştur. Bu çerçevede, mevzuat çalışmalarına paralel olarak özellikle uygulama ve idari kapasite konusundaki eksiklikler üzerine yoğunlaşılması amaçlanmaktadır.

AB’ye Katılım için Ulusal Eylem Planı iki aşamadan oluşmaktadır. Ulusal Eylem Planı’nın I. Aşamada müzakere fasıllarında Kasım 2014-Haziran 2015 döneminde uyumlaştırılması öngörülen birincil ve ikincil mevzuat ile kurumsal yapılanma ve diğer çalışmalara ilişkin öncelikler yer almaktadır. I. Aşamada 35 adet kanun, 142 adet ikincil mevzuat ve 39 adet kurumsal yapılanma çalışmasının

hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Haziran 2015-Haziran 2019 dönemini kapsayan II. Aşamada ise 53 adet kanun, 245 adet ikincil mevzuat ve 136 adet kurumsal yapılanma çalışmasının hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Türkiye'nin AB standartlarına ulaşması temel hedefi çerçevesinde, müzakere sürecinde zaman kaybı yaşanmaması ve siyasi blokajlar kalktığı takdirde fasılların açılacak/kapatılacak noktaya gelmiş olması açısından Ulusal Eylem Planı önemli bir araçtır.

Bunun yanı sıra, AB müktesebatına uyum çalışmalarının daha etkin koordinasyonunu sağla-

mak ve müktesebat uyumunu daha etkili takip edebilmek için 25 Eylül 2014 tarihli Resmi Gazete'de "Avrupa Birliği ile İlgili Çalışmaların Koordinasyonu" konulu Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır. Genelgede, Türkiye'nin AB'ye katılımının stratejik bir hedef olduğu belirtilerek, önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek çalışmaların "Türkiye'nin Yeni Avrupa Birliği Stratejisi" doğrultusunda yürütüleceği vurgulanmaktadır.

Söz konusu Genelge, "AB'ye Katılım İçin Ulusal Eylem Planı"nda yer alan düzenlemeler ve tedbirler başta olmak üzere, AB'ye uyum amacıyla yapılacak çalışmalarda Avrupa Birliği Bakanlığı'nın görüşlerinin alınmasının önemine dikkat çekmektedir.

Strateji'nin üçüncü boyutunu ise, 16 Ekim 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan "AB İletişim Stratejisi" oluşturmaktadır. Strateji kapsamında, Türkiye'ye ilişkin doğru bir algının oluşturulması ve Türkiye'nin AB üyelik sürecinde Türkiye ve AB kamuoylarında desteğinin artırılması amaçlanmaktadır.

AB İletişim Stratejisi'nin yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere iki boyutu vardır. Strateji'nin yurt içi boyutu, halkımızın AB'ye katılım sürecinin ülkemiz için bir çağdaşlaşma ve demokratikleşme projesi olduğuna ve her alanda yaşam standartlarını yükselteceğine ilişkin inancını güçlendirmeyi ve reformlara desteğini artırmayı hedeflemektedir. İle-

tişim Stratejisi'nin yurt dışı boyutu ise, AB kamuoyunda ülkemize ilişkin olgu ile algının örtüşmesini sağlamayı, karşılıklı güveni yeniden tesis etmeyi ve AB sürecindeki kararlılık, özgüven ve samimiyetimizi ön plana çıkarmayı amaçlamaktadır.

İletişim Stratejisi'nin her iki boyutunda da hedef grupların bilgi ihtiyaçlarını, algılarını ve hassasiyetlerini dikkate alarak, kısa ve orta vadeli öncelikler doğrultusunda yeni iletişim kanallarının da etkin şekilde kullanıldığı esnek, proaktif ve kalıcı diyalog mekanizmaları kurmaya odaklı, toplumun tüm kesimlerinin katılımının ön plana çıktığı bir yaklaşım benimsenmektedir.

2- AB KATILIM MÜZAKERELERİ VE MÜKTESEBAT UYUMU

A. KATILIM MÜZAKERELERİNDE MEVCUT DURUM

Türkiye'nin katılım müzakerelerinde şu ana kadar 14 fasıl müzakerelere açılmış, bir tanesi geçici olarak kapatılmıştır.

Müzakereye Açılan Fasıllar:

25. Fasıl: Bilim ve Araştırma (geçici olarak kapatılmıştır) (Avusturya, 12.06.2006)
20. Fasıl: İşletme ve Sanayi Politikası (Almanya, 29.03.2007)
18. Fasıl: İstatistik (Almanya, 26.06.2007)
32. Fasıl: Mali Kontrol (Almanya, 26.06.2007)
21. Fasıl: Trans-Avrupa Ağları (Portekiz, 19.12.2007)
28. Fasıl: Tüketicinin ve Sağlığın Korunması (Portekiz, 19.12.2007)
6. Fasıl: Şirketler Hukuku (Slovenya, 17.06.2008)
7. Fasıl: Fikri Mülkiyet Hukuku (Slovenya, 17.06.2008)
4. Fasıl: Sermayenin Serbest Dolaşımı (Fransa, 19.12.2008)
10. Fasıl: Bilgi Toplumu ve Medya (Fransa, 19.12.2008)
16. Fasıl: Vergilendirme (Çek Cumhuriyeti, 30.06.2009)
27. Fasıl: Çevre (İsveç, 21.12.2009)
12. Fasıl: Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı (İspanya, 30.06.2010)
22. Fasıl: Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu (Litvanya, 05.11.2013)

11 Aralık 2006 tarihli AB Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi'nde alınan karar uyarınca Ek Protokol'ün uygulanması 8 fasıl için açılış kriteri, diğer tüm fasıllar için ise kapanış kriteri olarak belirlenmiştir.

Söz konusu kararda, "Konsey, Türkiye, gümrük birliğini Kıbrıs da dâhil olmak üzere on üye ülkeyi kapsayacak şekilde genişleten AB-Türkiye Ortaklık Anlaşması'nın Ek Protokolü'nde yer alan taahhütlerini yerine getirene kadar, Türkiye'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'ne getirdiği kısıtlamalarla ilgili sekiz fasılın müzakerelerinin askıya alınmasına ve diğer fasılların kapanmamasına karar vermiştir" ifadesi yer almaktadır.

11 Aralık 2006 tarihli Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi Kararı çerçevesinde askıya alınan fasıllar:

1. Fasıl: Malların Serbest Dolaşımı
3. Fasıl: İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi
9. Fasıl: Mali Hizmetler
11. Fasıl: Tarım ve Kırsal Kalkınma
13. Fasıl: Balıkçılık
14. Fasıl: Taşımacılık Politikası
29. Fasıl: Gümrük Birliği
30. Fasıl: Dış İlişkiler

Ayrıca, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), 8 Aralık 2009 tarihli Genel İşler Konseyi toplantısında 6 fasılda ilerleme kaydedilmesini tek taraflı olarak bloke ettiğini ve ilişkilerin normalleşmesi şartına bağladığını beyan etmiştir.

GKRY'nin tek taraflı olarak bloke ettiği fasıllar:

2. Fasıl: İşçilerin Serbest Dolaşımı
15. Fasıl: Enerji
23. Fasıl: Yargı ve Temel Haklar
24. Fasıl: Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
26. Fasıl: Eğitim ve Kültür
31. Fasıl: Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası

Öte yandan, Fransa eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy tarafından, Haziran 2007'de, 5 fasıl¹ tam üyelikle doğrudan ilgili olduğu iddiasıyla bloke edilmişti. François Hollande'ın 2012 yılında Cumhurbaşkanı olmasının ardından, bloke edilen fasıllar arasında yer alan 22 No'lu Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu Faslı, 5 Kasım 2013 tarihinde müzakereye açılmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 31 Ekim 2014 tarihinde Paris'e gerçekleştirdiği ziyaret sırasında, Fransa tarafından 4 fasıl üzerindeki siyasi blokajın kaldırdığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, herhangi bir açılış kriteri bulunmayan 17 No'lu Ekonomik ve Parasal Politika Faslı'nın müzakereye açılabilmesi için gerekli çalışmalara başlanmıştır.

9 Mart 2007 tarihinde Konsey'e iletilmiş bulunduğumuz, Müzakere Pozisyon Belgesi, 13 Mart 2015 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilen 4 No'lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komite Toplantısını takiben güncellenerek 20 Mart 2015 tarihinde Komisyon'a iletilmiştir. AB Ortak Tutum Belgesi ise Komisyon tarafından hazırlanarak Konsey'e sunulmuştur.

Fasılın, 1 Temmuz-31 Aralık 2015 dönemini kapsayan Lüksemburg Dönem Başkanlığında müzakerelere açılması beklenmektedir.

B. AB MÜKTESEBATINA UYUM KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Katılım müzakereleri istenilen hızda ilerlemese de, Türkiye'nin AB standartlarına ulaşmak konusundaki iradesi güçlü bir biçimde devam etmektedir. Ülkemiz açısından AB'ye katılım sürecimizin en önemli boyutu, bu sürecin yarattığı ivme ile her alanda AB standartlarına ulaşmak ve vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini geliştirmektir.

2006 yılında müzakere sürecinin önüne çıkarılan siyasi engellere rağmen Türkiye ortaya koymuş olduğu güçlü tavır ve kararlılık neticesinde, her bir fasılda tüm hazırlıklarını sürdürmeye devam etmiş ve fasılların büyük bir çoğunluğunu açabilecek

1 11. Tarım ve Kırsal Kalkınma, 17. Ekonomik ve Parasal Politika, 22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu, 33. Mali ve Bütçesel Hükümler, 34. Kurumlar

aşamaya gelmiştir. Müzakerelerde şimdiye kadar 14 fasıl açılmış ve 1 fasıl geçici olarak kapanmış olsa da, Türkiye AB müktesebatına uyum konusunda önemli ilerleme kaydetmiştir. Siyasi engeller kalktığı takdirde, müzakere sürecinde Türkiye'nin kat ettiği mesafe ortaya çıkacaktır.

62. Hükümet döneminde de AB sürecinin vatandaşlarımızın yaşam standartlarını değiştiren toplumsal bir dönüşüm projesi olduğu ve ülkemizin bu alanlardaki önceliklerine hizmet ettiği gerçeği ön planda tutulmuştur. Bu çerçevede, çevreden ulaştırmaya, sosyal politikadan gıda güvenliğine pek çok alanda düzenlemeler hayata geçirilmiştir. 62. Hükümet göreve başladığından bu yana 15 adet birincil düzenleme ve 110 adet ikincil düzenleme çıkarılmıştır.

İki aşamalı olarak hazırlanan Ulusal Eylem Planı ile AB mevzuatına uyum sürecine getirilen disiplin kararlılıkla sürdürülmektedir. Bu çerçevede, Ulusal Eylem Planı kapsamında 7 adet birincil, 49 adet ikincil mevzuat ve 6 adet idari yapılanma tedbiri hayata geçirilmiştir. Ulusal Eylem Planı, bugüne kadar yapılan ve vatandaşlarımızın refah düzeyini ve yaşam standartlarını yükselten düzenlemelerin, bundan sonra da devam edeceğinin teminatıdır.

C. AB KOMİSYONU TARAFINDAN HAZIRLANAN 2014 YILI TÜRKİYE İLERLEME RAPORU

İlerleme Raporları, aday ülkelerin AB üyeliğine hazırlık sürecinde son bir yılda kaydettiği ilerlemelerin yer aldığı yol gösterici belgelerdir. Komisyon, aday ülkenin AB müktesebatını üstlenme kapasitesini gözden geçirirken, üyelik için karşılanması gereken siyasi ve ekonomik kriterler açısından aday ülkedeki durumu incelemektedir.

62. Hükümet, İlerleme Raporu'nu Türkiye ve AB'nin ortak belgesi olarak değerlendirmiştir. Bu görüş doğrultusunda, 2014 yılı Türkiye İlerleme Raporu yayımlanmadan önce Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından, diğer ilgili

Bakanlık ve birimlerle koordineli bir şekilde, AB Komisyonu mutad olarak bilgilendirilmiştir. İlerleme Raporu'nun AB ve Türkiye açısından yaşanabilir bir belge olması için gerekli her türlü adım atılmıştır.

Yoğun çabaların olumlu sonuç vermesi neticesinde, 2014 yılı İlerleme Raporu'nun geçmiş yıllara göre daha teknik bir dil kullanılarak kaleme alındığı ve yoruma açık ifadelerden kaçınıldığı görülmüştür.

2014 yılı Türkiye İlerleme Raporu'nda 33 faslın 30'unda çeşitli seviyelerde ilerleme sağlandığı teyit edilmiştir. Bu tablo Türkiye'nin kararlı politikalarının önemli bir sonucudur.

D. TÜRKİYE-AB ORTAKLIK ORGANLARI

Türkiye-AB Ortaklık Organları 62. Hükümet döneminde aktif bir şekilde işleyişini sürdürmüştür. Bu dönemde Ortaklık Konseyi ve Ortaklık Komitesi toplantıları düzenlenmiş, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu iki kez toplanmış ve uzun bir aradan sonra alt komite toplantıları yeniden yapılmaya başlanmıştır.

Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 53. Toplantısı

Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 53. Toplantısı, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır ile Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun katılımlarıyla 18 Mayıs 2015 tarihinde Brüksel'de yapılmıştır.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki en üst düzey karar alma organı olan ve Bakanlar düzeyinde

toplanan Ortaklık Konseyi'nde, AB Komisyonu tarafından hazırlanan 2014 İlerleme Raporu ışığında katılım müzakereleri ile Ortaklık Anlaşması ve Gümrük Birliği kapsamında ilişkilerin mevcut durumu ele alınmıştır.

Türkiye-AB Ortaklık Komitesi'nin 123. Toplantısı

Türkiye-AB Ortaklık Komitesi'nin 123. Toplantısı 30 Nisan 2015 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. 123. Ortaklık Komitesi'nin gündemi kapsamında "Müzakere Süreci"nin yanı sıra, "Siyasi ve Ekonomik Kriterler", "Üst Düzey Ekonomik Diyalog", "Adalet ve İçişleri", "Çevre ve İklim Değişikliği", "Enerji Diyalogu", "Ulaştırma", "Gümrük Birliği ve Ticaret Konuları", "Vergilendirme" ve "Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı" başlıkları görüşülmüştür.

Toplantıya ülkemiz kamu kurumlarından temsilcilerinin yanı sıra, AB üyesi devletler ile AB Konseyi ve AB Komisyonu'nun yetkilileri katılmıştır.

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun 75. Toplantısı

TBMM ve Avrupa Parlamentosu arasında oluşturulan ve Türkiye-AB ilişkilerinde demokratik denetim işlevi gören Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun 75. Toplantısı, 11 Kasım 2014 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır'ın katılımıyla gerçekleşen toplantıda, "Türkiye-AB Katılım Müzakerelerinde Mevcut Durum"un yanı sıra, "Vize Serbestisi Süreci ve Geri Kabul Anlaşması'nın Uygulanması" ile "Orta Doğu'da Son Durum" konuları ele alınmıştır.

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu'nun 76. Toplantısı

76. Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Toplantısı 19-20 Mart 2015 tarihlerinde Ankara'da, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır'ın katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Toplantının gündeminde yer alan, “Türkiye-AB İlişkileri: Müzakere Sürecinde Mevcut Durum”, “İrkçilik, Yabancı Düşmanlığı, İslamofobi ve Diğer Her Türlü Ayrımcılıkla Mücadele”, “Medya Özgürlüğü” ile “Terörizmle Mücadele”, “Türkiye-AB Gümrük Birliği, Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP)” ve “Türkiye ile AB’nin Dış Politika Alanında İşbirliği” konularında görüş paylaşımında bulunulmuştur.

Gümrük İşbirliği Komitesi’nin 47. Toplantısı

Avrupa Birliği (AB) - Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi’nin 62. Hükümet Döneminde yapılan 47. Dönem Toplantısı 20 Mart 2015 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Birlik Gümrük Kodu’na ilişkin kaydedilen gelişmeler, Türk Gümrük İdaresi’nde ve mevzuatında son dönemde yapılan değişiklikler, menşe kurallarına ilişkin gelişmeler, AKÇT ürün listesinin güncellenmesi, gümrük alanında yürütülen teknik yardım projeleri, Gümrükler 2020 Programı, gümrük konularında karşılıklı idari yardım gibi gündem başlıkları ele alınmıştır.

Gümrük Birliği Ortak Komitesi’nin 31. ve 32. Toplantıları

62. Hükümet Döneminde yapılan Gümrük Birliği Ortak Komitesi’nin 31.Toplantısı 11 Eylül 2014 tarihinde Ankara’da, 32. Toplantısı ise 27-28 Nisan 2015 tarihlerinde Brüksel’de gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantılarda Gümrük Birliğinin işleyişini

etkileyen mevzuat ve uygulamalar tartışılmış, tarafların Gümrük Birliği çerçevesinde karşılaştıkları sorunlar görüşülmüştür.

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi’nin 34. Toplantısı

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi’nin 62. Hükümet Döneminde yapılan 34’üncü toplantısı, 8-9 Nisan 2015 tarihlerinde Brüksel’de gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır’ın yanı sıra, Türkiye ve AB tarafından çok sayıda temsilci katılmıştır. Toplantıda Türkiye-AB ilişkileri, AB’ye Katılım için Ulusal Eylem Planı, AB İletişim Stratejisi, vize muafiyeti süreci ve temel haklar gibi önemli konular görüşülmüştür.

Alt Komite Toplantıları

11 Nisan 2000 tarih ve 3/2000 sayılı Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi Kararı ile kurulan ve Ortaklık Komitesi altında faaliyet gösteren alt komite çalışmaları yaklaşık 3 yıllık bir aradan sonra 62. Hükümet döneminde yeniden ivme kazanmıştır. Bu çerçevede,

- 11 Şubat 2015 tarihinde 8 No’lu Gümrükler, Vergilendirme, Uyuşturucu ve Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Alt Komitesi,
 - 13 Mart 2015 tarihinde 4 No’lu Ekonomik ve Parasal Konular, Sermaye Hareketleri ve İstatistik Alt Komitesi,
 - 18 Mart 2015 tarihinde 7 No’lu Bölgesel Kalkınma, İstihdam ve Sosyal Politika Alt Komitesi,
 - 20 Mart 2015 tarihinde 2 No’lu Tek Pazar ve Rekabet Alt Komitesi,
 - 26 Mart 2015 tarihinde 5 No’lu Teknolojik Yenilik, Eğitim ve Araştırma Programları Alt Komitesi,
 - 5-6 Mayıs 2015 tarihlerinde ise 6 No’lu Ulaştırma, Çevre, Enerji ve Trans Avrupa Şebekeleri Alt Komitesi
- toplantıları düzenlenmiştir.

E. TÜRKİYE-AB İLİŞKİLERİNDE YENİ DİYALOG MEKANİZMALARI

Enerji alanında zenginleşen işbirliğinin yansıması olarak, Türkiye ve AB arasında Yüksek Düzeyli Enerji Diyalogu 16 Mart 2015 tarihinde başlatılmış ve buna ilişkin “Ortak Deklarasyon” 17 Mart 2015 tarihinde yayımlanmıştır. Enerji Diyalogu sayesinde enerji tedarik kaynaklarının güvence altına alınması, kaynakların çeşitlendirilmesi ve rekabetçi enerji pazarlarının oluşturulması hedeflenmektedir. Diyalog, müzakere sürecine bir alternatif oluşturmayacak aksine sürece katkıda bulunacaktır.

Enerji diyalogunun tesis edilmesinin hemen ertesinde, 17 Mart 2015 tarihinde, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Gürcistan Cumhurbaşkanı Giorgi Margvelaşvili'nin himayelerinde Hazar Denizi'nde yer alan mevcut doğalgaz kaynaklarının ülkemiz üzerinden Avrupa'ya iletilmesini sağlayacak Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TANAP) temelleri Kars'ta atılmıştır. TANAP, Türkiye sınırları içerisinde bugüne kadar gerçekleştirilen en büyük çap ve uzunluğa sahip boru hattı projesi olma niteliği taşımaktadır.

Ülkemiz Hazar Havzası'nın yanı sıra Ortadoğu doğal gaz kaynaklarını alternatif güzergâhlardan Avrupa'ya sevk etmesi öngörülen Güney Gaz Koridoru kapsamındaki boru hatlarıyla Avrupa'nın enerji arz güvenliğine katkıda bulunmaya devam edecektir.

Bunun yanı sıra, 9 Aralık 2013 tarihinde Brüksel'de başlatılan Türkiye-Avrupa Birliği Üst Düzey Ulaştırma Diyalogu kapsamındaki ikinci çalışma grubu toplantısı 17 Ekim 2014 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda karayolu güvenliği, akıllı ulaştırma sistemleri, denizyolu taşımacılığı gibi konular görüşülmüştür.

Ayrıca, Türkiye ile AB arasında Üst Düzey Ekonomik Diyalog oluşturulması için gerekli çalışmalar başlamıştır, bu çerçevede önümüzdeki dönemde AB ile ekonomi alanındaki mevcut iletişimin daha da güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

3. SİYASİ REFORMLAR

62. Hükümet döneminde temel hak ve özgürlüklerin kapsamını genişleten, demokrasi ve hukukun üstünlüğü gibi alanlarda mevcut düzenlemeleri güçlendiren ve güvence altına alan reformlara hız kesmeden devam edilmiştir.

AB'ye Katılım İçin Ulusal Eylem Planı, siyasi reformların ve mevcut sosyo-ekonomik dönüşümün sürdürülmesi ve güçlendirilmesine yönelik kararlılığın en önemli göstergelerinden biridir. Ulusal Eylem Planı, tüm fasıllarda olduğu gibi, siyasi reformların omurgasını oluşturan 23 No'lu Yargı ve Temel Haklar ve 24 No'lu Adalet, Özgürlük ve Güvenlik Fasıllarında da AB katılım sürecine olan bağlılığı ve reform kararlılığını ortaya koyan düzenlemeleri içermektedir.

23 No'lu Yargı ve Temel Haklar Faslı ve 24 No'lu Adalet, Özgürlük ve Güvenlik Faslı kapsamında birçok yasal düzenleme hayata geçirilmiştir. 2009 yılında uygulanmasına başlanan ve güncelleme çalışmalarının tamamlanmasını müteakip 17 Nisan 2015 tarihinde Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu tarafından kamuoyu ile paylaşılan Yargı Reformu Stratejisi çerçevesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) doğrultusunda yargılama sürelerini hızlandırarak yargının iş yükünü azaltmak, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını kuvvetlendirmek ve demokratikleşme çalışmalarını güçlendirmek amacıyla son birkaç yılda altı yargı reformu paketi kabul edilmiştir. 30 Eylül 2013 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan Demokratikleşme Paketi ile temel hak ve özgürlüklerin kapsamını genişleten yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu paket ile siyasi kampanyalarda farklı dil ve lehçelerin kullanımı ile ilgili kısıtlamalar kaldırılmış, siyasi partilere devlet yardımının kapsamı genişletilmiş, kamuda başörtüsü yasağı kaldırılmış ve özel okullarda farklı dil ve lehçelerde eğitim verilmesinin önündeki engeller kaldırılmıştır.

2 Aralık 2014 tarihinde TBMM'de onaylanan ve AİHM ile AİHS çerçevesinde yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını ve etkinliğini daha fazla güçlendirmeyi amaçlayan Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun bu kapsamda atılan adımlardan biridir.

4 Nisan 2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Polis Vazife

ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile (İç Güvenlik ve Özgürlüklerin Korunması Reform Paketi) vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini daha iyi ifa edebilmeleri için güvenliklerinin daha etkili şekilde teminat altına alınması amaçlanmıştır. Söz konusu kanun ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı üzerindeki sivil gözetim artırılmıştır.

Türkiye 1 Mart 2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı” çerçevesinde AİHS ile güvence altına alınan yaşam hakkı, işkence yasağı, özgürlük ve güvenlik hakkı, adil yargılanma hakkı, özel ve aile hayatına saygı hakkı, düşünce, din ve vicdan özgürlüğü, ifade özgürlüğü, toplanma ve örgütlenme özgürlüğü, etkili başvuru hakkı ve mülkiyet hakkının daha etkili şekilde korunması yolunda önemli bir adım atmıştır. 62. Hükümet Döneminde Adalet Bakanlığı’nın koordinasyonu ve ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkıları ile Eylem Planı’nın gerçekleştirme durumuna ilişkin raporlama çalışmaları düzenli olarak devam etmiştir.

Siyasi partilerin ve seçim kampanyalarının finansmanının şeffaflaştırılması, mal bildirimine ilişkin evrensel hukuka uygun düzenlemeler, siyasi etik ilkelerinin belirlenmesi, kamu görevinden ayrılanların yapamayacağı işler ve şeffaflık bağlamında imar kanununda yapılması öngörülen düzenlemeleri içeren “Şeffaflık Paketi” 14 Ocak 2015 tarihinde Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu tarafından açıklanmıştır.

Farklı inanç gruplarına mensup vatandaşlarımıza ilişkin olarak ise Türkiye’de hoşgörü ve karşılıklı anlayış ikliminin pekiştirilmesi için önemli adımlar atılmış ve atılmaya devam edilmektedir. Nitekim bu kapsamda yürütülen çalışmalar bağlamında önemli ölçüde mülk iadeleri gerçekleştirilmiş, kiliseler restore edilmiş, yıllarca ibadete açık olmayan kiliseler ibadete açılarak buralarda dini törenler gerçekleştirilmiş ve farklı inanç grubuna mensup vatandaşlarımızın okul açabilmelerinin önündeki engeller kaldırılmıştır.

Bu kapsamda 2015 yılı Şubat ayında İstanbul Şişli Mecidiyeköy’deki 41 bin 950 metre karelik tarihi Ermeni Gregoryen Mezarlığı Beyoğlu Üç Horan Kilisesi Vakfı’na devredilmiştir. Ayrıca üç kutsal dinin ibadethanelerine ev sahipliğinde bulunan Edirne’nin

en önemli inanç merkezlerinden biri olan, Balkanların en büyük, Avrupa’nın ise üçüncü büyük sinagogu olma özelliğini taşıyan Edirne Büyük Sinagogu, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilerek 26 Mart 2015 tarihinde ibadete açılmıştır.

Ayrıca, Başbakan Sayın Davutoğlu’nun farklı inanç grupları temsilcileriyle 2 Ocak 2015 ve 11 Şubat 2015 tarihlerinde toplantı gerçekleştirmiştir. 2 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda alınan karar doğrultusunda Süryani Ortodoks Cemaati adına İstanbul Yeşilköy’de bir kilise yapımına izin veren süreç başlamıştır.

Diğer taraftan, ülkemizde sağlanan hoşgörü atmosferi sayesinde ilk kez 2010 yılından bu yana Sümela Manastırı, Van’ın Akdamar Adası’ndaki Surp Haç Ermeni Kilisesi ve Diyarbakır İli Sur İlçesinde bulunan Surp Giragos Ermeni Ortodoks Kilisesi’nde dini törenler gerçekleştirilmeye devam edilmiştir.

Farklı inanç grupları ve yetkili makamlar arasında tesis edilen diyalog ortamı ve farklı inanç gruplarına mensup vatandaşların sorunları dâhil olmak üzere birçok alanda kaydedilen ilerlemeler ülkemizde hoşgörü ve karşılıklı anlayış ortamının güçlendirilmesine katkı sağlamaya devam etmektedir.

62. Hükümet Döneminde, tüm bu reformların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve Eylem Planı’nda yer alan önceliklerimizin hayata geçirilmesi ile Türkiye reform sürecine AB müktesebatı gereklilikleri doğrultusunda devam etmiştir.

Siyasi reformlar konusundaki kararlı duruş, reformların en üst düzeyde takip edilmesi ile bir kez daha pekiştirilmiştir. Reformların uygulanması esnasındaki aksamaların belirlenmesi ve hızla giderilmesi düşüncesinden hareketle Eylül 2003 tarihinde Reform İzleme Grubu (RİG) oluşturulmuştur. İnsan haklarının geliştirilmesi, demokrasi ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi yönündeki reform çalışmalarımızı yönlendirmek ve siyasi reform sürecini izlemek amacıyla, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci, Dışişleri Bakanı, Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanlarından oluşan Reform İzleme Grubu her zaman etkin bir araç olmuştur. Kasım 2014 tarihi itibarıyla 30 adet Reform İzleme Grubu toplantısı düzenlenmiştir. RİG’in adında yer alan “izleme” kavramı,

edilgen bir çağrışım yaptığından, izleme kavramı “eylem” kavramıyla ikâme edilerek kuvvetlendirilmiştir. Böylelikle, RİG, 62. Hükümet Döneminde, Bakanlar Kurulu’nun onayı ile Reform Eylem Grubu (REG) olarak yeniden yapılandırılmıştır. 1. REG Toplantısı 8 Kasım 2014, 2. REG Toplantısı ise 20 Şubat 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

REG toplantılarında, göç yönetiminden insan hakları alanında kurumsallaşmaya, uluslararası sözleşmelerin onaylanmasından organize suçlarla mücadele, yargı reformundan sınır yönetimine kadar birçok konu ele alınmaktadır.

REG, artık siyasi reformları sadece izlemekle kalmamakta reform tasarılarının hazırlanması, TBMM’den geçirilmesi ve uygulamaya yansıtılması aşamalarında da aktif bir rol oynamaktadır.

Daha önce RİG bünyesinde kurulmuş olan “Siyasi İşler Alt Komitesi” (SİYAK) çalışmalarına devam etmiştir. REG gündemine getirilecek konuları belirleyip olgunlaştırarak

Sayın Bakanların talimat ve onaylarına sunmak, REG’de alınan kararları izlemek ve REG gündemine bağlı kalmaksızın yeni yasa ve uygulama önerilerinde bulunmakla görevli SİYAK, Avrupa Birliği Bakanlığı’nın koordinasyonunda; Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Başbakanlık üst düzey yetkililerinin katılımıyla bugüne kadar 17 kez toplanmıştır.

REG gündeminde öncelikli olarak ele alınan konulardan biri olan ve aynı zamanda Avrupa Birliği’ne Katılım İçin Ulusal Eylem Planı-I. Aşama’da yer alan tedbirler arasında sayılan BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 3 Aralık 2014 tarihi itibarıyla TBMM’de onaylanmıştır.

62. Hükümet Döneminde, 24 No’lu Adalet, Özgürlük ve Güvenlik Faslı kapsamında da önemli reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu” uyarınca kurulmuş bulunan İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 17 Mayıs 2015 tarihi itibarıyla taşra teşkilatlanmasını tamamlayarak ülke içinde operasyonel hale gelmiştir.

Ayrıca, “Organize Suçlarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi” ve bu stratejinin eki olarak hazırlanan “Organize Suçlarla Mücadele Eylem Planı”nın uygulanmasına da devam edilmektedir. Bu reformların uygulama süreci yakından takip edilmektedir. Ayrıca önümüzdeki dönemde bu faslın önemli bir parçası olan entegre sınır yönetiminin hayata geçirilmesi de öngörülen adımlar arasında yer almaktadır.

4. VİZE SERBESTİSİ DİYALOGU

62. Hükümet Döneminde Türkiye-AB ilişkilerinin önemli gündem maddelerinden biri olan Vize Serbestisi Diyalogu kapsamında da önemli adımlar atılmıştır.

AB Komisyonu, vize serbestisine ilişkin ilk raporunu, 2014 bahar ve yaz aylarında ülkemize yapılan uzman ziyaretleri çerçevesinde hazırlayarak 20 Ekim 2014 tarihinde yayımlamıştır. Rapora göre, Vize Muafiyeti Yol Haritası’nda yer alan 72 yükümlülüğümüzden 62 tanesi tam olarak veya çeşitli düzeylerde yerine getirilmiş, 10 tanesi

ise henüz yerine getirilmemiştir. Henüz yerine getirilemeyen 10 yükümlülükten 5 tanesi, düzensiz göçmenlerin geri kabulüne ilişkin olup Geri Kabul Anlaşması'nın tam olarak uygulanmaya başlaması ile birlikte karşılanabilecektir.

İkinci rapora ilişkin uzman ziyaretleri Nisan 2015'te başlamış olup, Haziran ayı sonuna kadar altı heyet ülkemizi bu kapsamda ziyaret etmiştir. Temmuz ayı içerisinde iki ziyaret daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. AB Komisyonu'nun Vize Serbestisi Diyalogu'na ilişkin ikinci raporunu Kasım veya Aralık ayları içerisinde yayımlaması beklenmektedir.

Geri Kabul Anlaşması'nın etkin şekilde uygulanmasının Vize Serbestisi Diyalogu açısından büyük önemi haiz olduğundan, GKA'nın sorunsuz bir şekilde hayata geçirilebilmesi için gerekli adımlar atılmaktadır. Bu kapsamda GKA çerçevesinde kurulması öngörülen Ortak Geri Kabul Komitesi'nin ilk toplantısını 13 Temmuz 2015 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirmesi öngörülmektedir. Geri Kabul Anlaşması'nın üçüncü ülke vatandaşları için yürürlüğe gireceği 1 Ekim 2017 tarihi itibarı ile Vize Serbestisi Yol Haritası çerçevesinde ülkemize düşen yükümlülüklerin karşılanması için çalışmalar sürdürülmektedir.

5. GÜMRÜK BİRLİĞİNİN GÜNCELLENMESİ

62. Hükümet döneminde Türkiye-AB ilişkilerinde yaşanan en önemli gelişmelerden biri Gümrük Birliğinin güncellenmesi çalışmalarıdır. Bakanlar seviyesinde varılan mutabakat uyarınca, taraflar teknik düzeyde görüşmelerde bulunmak üzere bugüne kadar, 29-30 Nisan 2014, 11 Haziran 2014, 10 Eylül 2014, 6 Mart 2015 ve 27 Nisan 2015 tarihlerinde olmak üzere beş kez bir araya gelmişlerdir. Bu toplantılar neticesinde oluşturulan ve Bakanlar düzeyinde taraflarca mutabık kalınan Yüksek Düzeyli Memurlar Çalışma Grubu'nun "AB-Türkiye Gümrük Birliğinin ve Ticaret İlişkilerinin Güncellenmesine Dair Ara Raporu" (Müzakere Çerçeve Belgesi) 12 Mayıs 2015 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Müzakere Çerçeve Belgesi'nin her iki taraf için de kendi iç prosedürlerinin temel dayanağını oluşturması öngörülmektedir.

Müzakere Çerçeve Belgesi'ne göre Gümrük Birliğinin güncellenmesi kapsamında,

1/95 sayılı Gümrük Birliği Kararı'nın daha iyi uygulanması ve/veya tadil edilmesi ve ikili ilişkilerin geliştirilmesi gibi konuların ele alınması planlanmaktadır.

Bu kapsamda yürütülecek çalışmalarda Ortaklık Anlaşması'nın genel yapısı ve Gümrük Birliği Kararı korunarak yukarıda belirtilen hususlarda müzakereler gerçekleştirilecektir. Yeni alanların ve güncellemelerin hangi çerçevede (Ortaklık Anlaşması'nın bir parçası olarak veya yeni anlaşmalar temelinde) şekilleneceği ise müzakere sürecinde belirlenecektir.

Bundan sonraki süreçte taraflar müzakereler öncesinde kendi iç çalışmalarını yapacaklardır. Müzakere Çerçeve Belgesi temelinde yürütülecek olan müzakerelerin 2016 yılı itibarıyla başlatılması hedeflenmektedir. Müzakere sürecinde önceliğin Gümrük Birliğinin yapısından kaynaklanan sistemik sorunlarımızın (AB ile eş zamanlı olarak serbest ticaret anlaşmaları yapılması, danışma mekanizmaları, karar alma süreçleri, komitelere katılma vb.) çözülmesine verilmesi, Gümrük Birliği'nin uygulanmasına dair ülkemiz tarafından adım atılması beklenen konuların etraflıca değerlendirilmesi, hizmetlerin, tarım ticaretinin ve kamu alımlarının serbestleştirilmesi sürecinin ülke içi ve uluslararası dinamikler göz önüne alınarak yürütülmesi ve güncelleme sürecinde tüm konuların detaylı etki analizlerinin yapılmasıyla oluşturulacak Müzakere Pozisyonları çerçevesinde ele alınması önem arz etmektedir.

6. TÜRKİYE-AB MALİ İŞBİRLİĞİ VE HİBELER

A. AB'İNİN KATILIM ÖNCESİ MALİ YARDIMLARI

Mali işbirliği çerçevesinde, AB tarafından sağlanan fonların üyelik amacı doğrultusunda belirlenen öncelikler doğrultusunda etkin ve amacına uygun kullanımını sağlamak, Avrupa Birliği Bakanlığı'nın başlıca sorumluluğudur.

Bu amaçla tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, odalar ve meslek örgütlerinin de içinde yer aldığı geniş bir yararlanıcı kitlesinin katılımı temin edilerek, AB tarafından yıllık ve çok yıllık tahsisatlar şeklinde sağlanan mali yardımların, hangi proje ve programların finansmanında kullanılacağı belirlenmektedir.

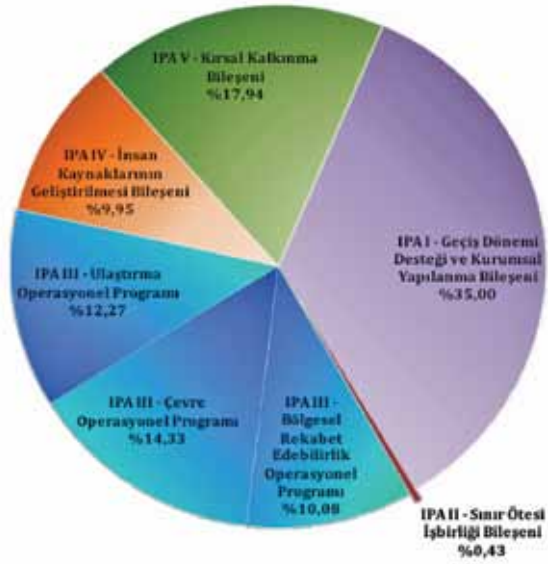

Bu kapsamda, AB Komisyonu ile birlikte yürütülen programlama sürecinin koordinasyonu ve AB fonları ile finanse edilen proje ve programların izleme ve değerlendirme süreçleri ile sınır bölgelerinde ekonomik ve sosyal kalkınmaya yönelik işbirliğini hedefleyen Türkiye-Bulgaristan ile Karadeniz Havzası Sınır Ötesi İşbirliği Programları Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

IPA I Katılım Öncesi Yardım Aracı'nın 2007-2013 yıllarını kapsayan I. Dönemi için ülkemize 4,79 milyar avro AB fonu tahsis edilmiştir.

Mali yardımlar altında, siyasi ve ekonomik kriterler ile müktesebat başlıkları çerçevesinde, çevreden ulaştırmaya, enerjiden tarıma, sanayiden insan kaynaklarının geliştirilmesine AB müktesebatını üstlenmeye ve uygulamaya yönelik ilgili kurumlarımızın kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik projeler desteklenmektedir. Fonların tamamının harcanması 2017 yılı sonuna kadar devam edecektir.

2007-2013 Dönemi Katılım Öncesi Mali Yardım (IPA)'ın Bileşenlere Göre Dağılımı

Çevre alanında; 682,5 milyon avro AB fonu tahsis edilmiştir. Bu kapsamda toplam bütçesi yaklaşık 981 milyon avro olan 39 çevre altyapı projesinin başvurusu AB Komisyonu'na yapılmıştır. Bu projelerden, 32'si Entegre Su Projesi (823 milyon avro), 7'si Entegre Atık Yönetimi Projesi (158 milyon avro)'dir.

- İçmesuyu ve Atıksu Projesi: 32 adet
- Katı Atık Projesi: 7 adet

Ulaştırma alanında; 584,7 milyon avro AB fonu tahsis edilmiştir. Bu çerçevede, Ankara-İstanbul Yüksek Hızlı Tren Projesinin 56 km'lik kısmına tekbül eden "Köseköy-Gebze Kesiminin Rehabilitasyonu ve Yeniden İnşası" ile "Irmak-Karabük-Zonguldak Demiryolu Hattının Rehabilitasyonu ve Sinyalizasyonu" projeleri yürütülmektedir.

Bölgesel Rekabet Edebilirlik alanına; 603,7 milyon avro tutarında kaynak tahsisi yapılmıştır. Bu alanda, KOBİ'lere yönelik iş ortamının iyileştirilmesi, sanayi altyapısının geliştirilmesi, finansal araçların oluşturulması ve geliştirilmesi, Ar-Ge, inovasyon, teknoloji ve bilgi iletişim ve turizm altyapısı, tanıtım ve pazarlama konularında destek sağlanması ile işletme kapasitesinin artırılması, işletmelere temel bilgi ve danışmanlık desteği verilmesi ile genel olarak sanayi alanında işbirliğinin güçlendirilmesine yönelik proje destekleri sağlanmaktadır.

İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi alanına; 557,4 milyon avro tutarında kaynak ayrılmıştır. Bu alanda; istihdam, eğitim, hayat boyu öğrenme ve sosyal içerme konularındaki projeler desteklenmektedir.

Tarım ve Kırsal Kalkınma alanında; tarım işletmelerine yatırımlar, tarım ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi gibi tedbirler, desteklenebilir faaliyetler arasında yer almaktadır.

2007-2013 dönemi için IPARD Programı altında AB tarafından Türkiye'ye tahsis edilen hibe tutarı toplamda 850 milyon avrodur. Program kapsamında şimdiye kadar 14 başvuru çağrı ilanına çıkmıştır. Değerlendirmesi tamamlanan ilk 12 çağrı ilanı kapsamında uygun bulunan ve toplam yatırım tutarı 3,6 milyar TL olan (2,2 milyar TL tutarındaki kısım hibe tutarıdır.) 7857 proje için sözleşme imzalanarak söz konusu hibeler faydalanıcıların kullanımına açılmıştır. Diğer taraftan, 10 Mart 2015 tarihinde sona eren 13. başvuru çağrı ilanı kapsamında toplam yatırım tutarı 1 milyar 861 milyon TL olan 3.650 proje başvurusu alınmış olup, söz konusu projelerin uygunluk değerlendirmesi halen devam etmektedir. Aynı şekilde, 10 Haziran 2015 tarihinde sona eren 14. başvuru çağrı ilanı kapsamında toplamda 735 adet proje başvurusu alınmıştır.

Sınır Ötesi İşbirliği Alanında; "Türkiye-Bulgaristan" ile "Karadeniz Havzasında Sınır ötesi İşbirliği" programlarına katılım desteklenmektedir. Bu programlar kapsamında, sınır ötesi ortaklıkların desteklenmesi, çevrenin korunması için kaynakların ve yetkinliklerin birleştirilmesi, kültür ve eğitim girişimlerinin desteklenmesi gibi öncelik alanlarında sınır bölgelerindeki iller arasında ikili veya çok taraflı işbirliği projeleri finanse edilmektedir.

Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programı'nda, Türkiye, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Ukrayna ve Yunanistan bulunmaktadır. Program alanına İstanbul, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova, Zonguldak, Karabük, Bartın, Kastamonu, Çankırı, Sinop, Samsun, Tokat, Çorum, Amasya, Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane illerimiz dâhildir.

Türkiye-Bulgaristan Programı, Türkiye'de Edirne ve Kırklareli illerini, Bulgaristan'da ise Hasköy, Yambol ve Burgaz idare bölgelerini kapsamaktadır.

AB tarafından yıllık ve çok yıllık tahsisatlar şeklinde sağlanan mali yardımların hangi programların finansmanında kullanılacağı Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda AB Komisyonu ve ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan istişareler ile belirlenmiş ve Türkiye Strateji Belgesi'ne yansıtılarak AB Komisyonu'na iletilmiştir. Belge, 26 Ağustos 2014 tarihinde Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Bakanlığı uhdesinde yer alan Katılım Öncesi Yardım Ulusal Koordinatörlüğü görevi gereğince IPA II dönemi tahsisatının 1,9 milyar avrosuna tekabül eden programlama süreci tamamlanmış olup, hazırlanan yıllık ve çok yıllık programlar Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Öte yandan bilhassa yeni dönemde AB fonlarının izlenmesi kapsamında uluslararası kabul görmüş bir metod olan sonuç odaklı izleme aracı kullanılmak suretiyle Avrupa Birliği Bakanlığı bünyesinde etkin bir izleme sistemi tesis edilmiştir. Bu itibarla,

“Türkiye’de Sonuç Odaklı İzleme Sisteminin Kurulması” projesinin 2011 yılından beri uygulanmakta olan I. aşaması, 2013 yılı sonu itibariyle tamamlanmış ve bu minvalde Avrupa Birliği Bakanlığı bünyesinde oluşan teknik kapasitenin güçlendirilmesini hedefleyen projenin II. aşamasının uygulaması, 2015 yılının Ocak ayı itibariyle başlamıştır. Türkiye-AB Mali İşbirliği çerçevesinde ve ESEI aracı altında finanse edilen Projenin, 2.242.980 avroluk bir bütçeyle ve 24 aylık bir süreyle uygulanması planlanmaktadır. Sonuç odaklı izleme sistemi ile geleneksel izlemeden farklı olarak, projelerin uygulama aşamasında hedeflenen sonuçlara erişim bakımından detaylı bir değerlendirme yapılabilecek, varsa, sorunlar zamanında tespit edilerek, bunların çözümüne ilişkin öneriler geliştirilebilecektir. Bu da AB Komisyonu’nun IPA II dönemine ilişkin benimsediği performans temelli değerlendirme için esas oluşturacaktır.

IPA’nın 2014-2020 yıllarından müteakik II. Döneminde ülkemize sağlanacak 4,5 milyar avro tutarındaki hibenin kullanımına ilişkin hukuki çerçeveyi oluşturacak “Çerçeve Anlaşma” taslağı üzerinde istişareler Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş ve “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Tarafından Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ve AB Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA II) Çerçevesinde Birlik Tarafından Türkiye Cumhuriyeti’ne Yapılacak Mali Yardımın Uygulanmasına İlişkin Düzenlemeler Hakkında Çerçeve Anlaşma”, AB Komisyonu ile Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşarı, Ulusal IPA Koordinatörü Büyükelçi Sayın Rauf Engin Soysal tarafından 11 Şubat 2015 tarihinde imzalanmıştır.

Anlaşmanın yürürlüğe girişi ile 2007 yılından bu yana IPA çerçevesinde istifade etmekte olduğumuz yardımların kullanımına 2014-2020 döneminde de devam edilecektir. Söz konusu dönemde ülkemize tahsis edilen 4,5 milyar avro kaynak, ülkemizin AB’ye katılım sürecinde çevre, rekabetçilik ve yenilikçilik, ulaştırma, istihdam sosyal politika ve insan kaynaklarının geliştirilmesi, enerji, içişleri, yargı ve temel haklar, sivil toplum ile tarım ve kırsal kalkınma alanlarında yer alan program ve projelerin finansmanında kullanılacaktır.

Gerek halen IPA I döneminden kullanılmakta olan fonların, gerekse 2014-2020 dönemi için tahsis edilen 4,5 milyar avroluk kaynağın önümüzdeki dönemde AB’ye üyelik perspektifinde ülke önceliklerimiz doğrultusunda kullanılmasına devam edilecektir.

IPA II dönemi için tahsis edilen bu tutar, aşağıdaki tabloda verilen dağılım çerçevesinde geliştirilecek projeler için önümüzdeki dönem kullanılacaktır.

Türkiye	2014	2015	2016	2017	Toplam 2018-2020	Toplam 2014-2020
a. Birliğe üyelik için hazırlayıcı reformlar	355,1	196,6	240,3	137,2	652,2	1.581,4
Demokrasi ve yönetim		540,2			416,3	956,5
Hukukun üstünlüğü ve temel haklar		388,9			236,0	624,9
b. Sosyo-ekonomik ve bölgesel kalkınma	155,8	265,8	247,0	261,4	595,3	1.525,3
Çevre ve iklim eylemi		297,1			347,5	644,6
Ulaştırma		386,0			56,8	442,8
Enerji		59,0			34,4	93,5
Rekabet edebilirlik ve yenilikçilik		187,8			156,6	344,4
c. İstihdam, sosyal politikalar, eğitim, cinsiyet eşitliğinin teşviki ve insan kaynaklarının geliştirilmesi	37,4	62,9	65,9	68,9	199,9	435,0
Eğitim, istihdam ve sosyal politikalar		235,1			199,9	435,0
d. Tarım ve kırsal kalkınma	72,0	100,9	77,0	158,1	504,2	912,2
Tarım ve kırsal kalkınma		408,0			504,2	912,2
TOPLAM	620,4	626,4	630,8	636,4	1.940,0	4.453,9

IPA II 1 Ocak 2014 tarihi itibariyle, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı’nın (IPA) 2014-2020 yıllarını kapsayacak ikinci dönemi başlamıştır.

Yeni dönemle (IPA II) birlikte değişen usul ve esaslar çerçevesinde AB’den Katılım Öncesi Yardım Aracı altında ülkemize 7 yıllık süre için yaklaşık 4,5 milyar avro tahsis edilmiştir.

2014 yılı tahsisatının programlaması süreci, ilgili kurumlar ve Komisyonla yapılan çalışmalar sonrasında hazırlanan Sektörel Operasyonel Program Dokümanları, Sektörel Planlama Belgeleri ve Aksiyon Dokümanları ve AB Komisyonu’na iletilmiştir.

Böylelikle yıllık ve çok yıllık programlar bazında yaklaşık 4,5 milyar avro tutarındaki toplam ülke tahsisatının 1,9 milyar avroluk kısmı programlanmıştır. İlgili Finansman Anlaşmalarının imzalanarak yürürlüğe girmesiyle birlikte programların uygulanmasına geçilebilecektir.

2015 yılı programlaması kapsamında Temel Haklar, Yargı, İçişleri, Sivil Toplum, Enerji, Tarım ile münferit aksiyonlar için tahsis edilmiş olan yaklaşık 224 milyon avro tutarında fonun programlama çalışmaları ilgili kurumlar ile yakın işbirliği içerisinde yürütülmektedir.

Kaynakların etkin kullanımı amacıyla ilk kez 18 Temmuz 2001 tarih ve 2001/41 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi'nin işleyişi yeni dönemin gerekleri dikkate alınarak IPA II dönemi için yeniden değerlendirilecek ve buna ilişkin yeni bir Başbakanlık Genelgesi 2015 yılı içerisinde çıkarılacaktır.

Diğer taraftan IPA döneminin ilk periyodunu oluşturacak 2015-2018 döneminde sonuç odaklı izleme sisteminin yanı sıra Türkiye'de AB fonlarının idaresine ilişkin bütün yapıların daha etkin kullanımına yönelik bir kapasite geliştirme projesi tasarlanmıştır. Projenin hayata geçirilmesiyle birlikte fon idaresinde yer alan bütün kurumlarda kapsamlı eğitimler verilebilecek, mevcut prosedürler gözden geçirilerek yeni dönemin gerekliliklerine uygun olarak şekillendirilecektir. Proje kapsamında, AB fonlarıyla hayata geçirilen projelerin bilhassa vatandaşların günlük hayatına yansımaları bakımından bir farkındalık oluşturmak üzere bölgesel düzeyde seminerler düzenlenecektir.

B. AVRUPA BİRLİĞİ'NE ENTEGRASYON SÜRECİNİ DESTEKLEME FAALİYETLERİ PROJESİ (SEI)

SEI (Support to European Integration), Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı-IPA'nın birinci bileşeni altında (IPA-I) ve münhasıran Avrupa Birliği Bakanlığınca eş-finansman desteği sağlanmak suretiyle koordine edilen bir projedir. SEI Projesiyle; AB katılım öncesi mali yardım kapsamında finanse

edilen projelerin kalitelerinin yükseltilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının proje hazırlama ve uygulama kapasitelerinin artırılması, AB müktesebatına uyum çalışmalarının desteklenmesi ve bu çalışmalar kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarının idari ve insan kaynakları kapasitelerinin güçlendirilmesi amacıyla kısa ve orta vadede destek sağlanması hedeflenmektedir.

SEI'nin uygulamaya konduğu 2002 yılından itibaren, kamu kurum ve kuruluşlarında yürütülen 400'e yakın projeye, Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından 80 milyon avronun üzerinde kaynak kullanılmıştır. Son olarak Eylül 2014 itibarıyla uygulaması sona eren Genişletilmiş SEI 2010 projesi altında, kamu kurum ve kuruluşları

mıza 12,7 milyon avro tutarında kaynak kullanılarak, fon kullanım düzeyinin % 81 seviyesine erişmesi sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde yaklaşık 30 milyon avro kaynağın daha Genişletilmiş SEI kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarının istifadesine sunulması öngörülmektedir.

SEI projesi, IPA II (2014-2020) çerçevesinde getirilen yeni düzenlemeyle birlikte RRAA-A (Regulatory Reform and Acquis Alignment Action) adı altında yürütülmeye devam edecektir. 2014 programlaması kapsamında 36 milyon avro tutarında bir kaynağın söz konusu proje altında kullanılması ile ilgili hazırlıklar tamamlanmak üzeredir.

C. HİZMETLER PROJESİ

AB katılım sürecimiz çerçevesinde 3 No'lu "İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu" Faslı'nın tek teknik açılış kriteri olan strateji belgesinin hazırlanması amacıyla "İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi Faslında AB Müktesebatıyla Uyumlaştırma Konusunda Ulusal Strateji Hazırlanması İçin Teknik Yardım Projesi" 17 Eylül 2014 tarihi itibarıyla başlamıştır. Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu ve Türkiye-AB Mali İşbirliği çerçevesinde finanse edilen Proje yaklaşık 2 milyon avroluk bir bütçeye ve 24 aylık uygulama süresine sahiptir.

Proje kapsamında iş kurma hakkı ve hizmet sunumu ile mesleki yeterliliklerin karşılıklı tanınması konuları ele alınmaktadır.

Bu çerçevede, AB müktesebatı ve üye ülke uygulamalarının detaylı şekilde analiz edilmesi ve ülkemizde bu konulara ilişkin mevzuat ve uygulamaya ilişkin resmin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Proje sonucunda, hizmetler ile mesleki yeterlilikler alanında tespit edilen eksikliklerin giderilmesine yönelik yapılması gereken yasal ve idari reformları ortaya koyan iki ayrı eylem planı oluşturulacaktır.

Bu kapsamda konuya ilişkin çerçeve kanun taslaklarının hazırlanması öngörülmektedir. Ayrıca AB üyesi ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hizmet sunumu alanında tek temas noktası ile mesleki yeterlilikler alanında ulusal temas noktası kurulmasını teminen teknik çalışmalar yapılacaktır.

Pek çok kamu kurumu ve sivil toplum örgütünün paydaş olarak dahil olduğu Proje'nin resmi açılış töreni 16 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

7. BİRLİK PROGRAMLARI VE AJANSLARINA KATILIM

Avrupa Birliği Bakanlığı, AB Program ve Ajanslarının faaliyet gösterdiği alanlar, destek sağladığı öncelikler, ülkemizin katılımı ile ilgili konularda bilgilendirme ve program/ajanslara katılım sürecinde koordinasyon görevini yürütmektedir. Belirli politika alanlarını kapsayan bu Programlar, AB üye ülkeleri ve aday ülkeler arasında işbirli-

ğini teşvik etmenin yanı sıra ülkemizin ekonomik ve sosyal hayatının gelişmesine de önemli katkıda bulunmaktadır.

62. Hükümet döneminde, COSME, Yaratıcı Avrupa ile İstihdam ve Sosyal Yenilik Programlarına katılım sağlanmış, Sivil Koruma Mekanizmasına katılım sağlanmasına yönelik anlaşma imzalanmıştır. İç onay sürecinin tamamlanmasının ardından bu Programa da katılım tamamlanmış olacaktır. Daha önce katılım sağlanmış olan Ufuk 2020, Erasmus+, Fiscalis 2020 ve Customs 2020 ile birlikte, 2015 yılı itibarıyla katılım sağlanan Birlik Programı sayısı sekize yükselmiştir. Bunlara ek olarak Avrupa Birliği tarafından 2014-2020 döneminde uygulanmakta olan Sağlık Programı ve Kopernik

Programı'na katılım sağlanması hususunda da AB tarafıyla temaslar sürdürülmektedir.

Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi üyeliklerimiz de devam etmektedir. Ülkemizin katılım sağladığı 2014-2020 dönemi AB Programları aşağıda kısaca anlatılmaktadır.

A. UFUK 2020

Ufuk 2020 Programı AB tarafından 2014-2020 yıllarında uygulanacak olan araştırma ve teknolojik yenilik programıdır. Program, Ar-Ge alanında yürütülmekte olan 7. Çerçeve Programı'na, Avrupa Teknoloji ve Yenilik Enstitüsü (EIT) tarafından yürütülen faaliyetler ile Rekabetçilik ve Yenilikçilik alanında yürütülen Çerçeve Programı'nın yenilikçiliğe ilişkin eylemlerini tek çatı altında toplamıştır. Ayrıca, Avrupa Ortak Araştırma Merkezleri tarafından yürütülmekte olan nükleer olmayan araştırmalara da program kapsamında fon sağlanacaktır. AB genelinde toplam bütçesi 80 milyar avrodur. Program altındaki 3 temel öncelik (Bilimsel Mükemmeliyet, Endüstriyel Liderlik, Toplumsal Zorluklar) kapsamında 13 faaliyet alanı altındaki bilimsel araştırma ve yenilik faaliyetlerine destek sağlanacaktır.

Ülkemiz, 4 Haziran 2014 tarihinde imzalanan katılım anlaşması uyarınca Programa katılım için 7 yıl boyunca 450 milyon avro ödeme yapacaktır. Bu katkının bir kısmı IPA-II kapsamında AB tarafından finanse edilecektir. Ufuk 2020 Programı'nın ülkemizdeki koordinasyonu TÜBİTAK tarafından yapılmaktadır.

2007-2013 döneminde aynı alanda uygulanmış olan 7. Çerçeve Programı'na yaklaşık 356 milyon avro ödenmiştir. Bu tutarın yaklaşık 95 milyon avrosu IPA kaynaklarından karşılanırken, ulusal bütçemizden karşılanan miktar yaklaşık 261 milyon avro olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizin ödemiş olduğu bu katkı karşılığında elde ettiği geri dönüş miktarı yaklaşık 209 milyon avro olarak gerçekleşmiştir. Ortaya çıkan mali tablo sonucunda ülkemizin Programa ödediği toplam katkıyı % 59, ulusal kaynaklarından ödediği katkıyı ise % 80 oranında geri kazanabildiği görülmektedir.

Ufuk 2020 Programı, Hükümet öncelikleri arasında da yer alan teknolojik gelişim alanında kurumsal ve bireysel projelere destek vermektedir. Ülkemizde Ar-Ge faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik ulusal düzeydeki gayretlerimize önemli ölçüde katkı sağlayan bu programdan azami surette faydalanılması için gerekli mekanizmaların ve altyapının güçlendirilmesi üzerinde titizlikle durulmaktadır.

B. İŞLETMELERİN VE KOBİ'LERİN REKABET EDEBİLİRLİĞİ(COSME)

İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği (COSME) Programına katılım anlaşması, 16 Ekim 2014 tarihinde imzalanmıştır. Ülkemiz 2014-2020 döneminde Programa katılım için yaklaşık 68,9 milyon avro tutarında katkıda bulunacaktır. Bu katkının bir kısmı IPA-II kapsamında AB tarafından finanse edilecektir. COSME Programı'nın ülkemizdeki koordinasyonu KOSGEB tarafından yapılmaktadır.

COSME, 2007-2013 döneminde uygulanan Girişimcilik ve Yenilik (Entrepreneurship and Innovation Programme-EIP) programının devamı niteliğinde olup, 2014-2020 döneminde, 2,3 milyar avroluk bütçe ile yürütülen bir AB programıdır. Bu program ile AB işletmelerinin rekabet edebilirliğinin ve sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesi ve girişimcilik kültürünün teşvik edilmesi ile KOBİ'lerin kurulması ve büyümesi desteklenmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda; KOBİ'lerin finansmana erişimi, pazarlara erişim, rekabet edebilirlik için gerekli koşulların yaratılması, girişimciliğin ve girişimcilik kültürünün desteklenmesi temel öncelikler olarak belirlenmiştir.

2007-2013 döneminde EIP kapsamında, KOBİ Garanti Desteği altında Avrupa Yatırım Fonu bankalar ve ilgili kuruluşlara KOBİ'lere sundukları borç finansmanını teşvik

etmek amacıyla bankalara kredi garanti desteği sağlamıştır. Bu çerçevede, ülkemizde, Avrupa Yatırım Fonu (AYF) tarafından atanmış mali aracı kuruluşlar üzerinden, 88.326 işletmeye toplamda 2,5 milyar TL tutarında kredi garantisi sağlanmış ve yaklaşık 3,75 milyar TL tutarında kredi hacmi yaratılmıştır.

Avrupa İşletmeler Ağı kapsamında ise, ülkemizdeki 7 konsorsiyum ve bünyesindeki 35 merkezde 1 milyondan fazla işletmeye 2 milyondan fazla kişiye teknolojik ortaklık kurma ve teknoloji transferi, ticari ortaklıklar, patent, yeni pazarlara açılım ve finansmana erişim gibi alanlarda destek sağlanmıştır.

C. ERASMUS +

2007-2013 döneminde uygulanmış olan Hayatboyu Öğrenme ve Gençlik Programları yerini 2014-2020 dönemi için yeniden yapılandırılmış olan Erasmus+ Programı'na bırakmıştır. Erasmus+ Programı'na katılım sağlanması için AB Komisyonu ile katılım antlaşması 19 Mayıs 2014 tarihinde imzalanmıştır. Programın toplam bütçesi 2014-2020 dönemi için 14,7 milyar avrodur. Ülkemiz tarafından Programa, 7 yıl boyunca 933 milyon avro ödeme yapılması planlanmaktadır. Bu katkının bir kısmı IPA-II kapsamında AB tarafından finanse edilecektir. Programın ülkemizdeki yönetimi Ulusal Otorite sıfatıyla Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Avrupa Birliği Bakanlığı Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) ise Programın merkezi olmayan bileşenlerinin yürütülmesinden sorumlu olacaktır.

Eğitim ve Gençlik Programları ülkemizin en çok faydalandığı AB Programıdır. Geçtiğimiz dönemde yaklaşık 24 bin projeye 600 milyon avronun üzerinde hibe tahsis edilmiş, bu hibeler ile 81 ilden 350 binden fazla vatandaşımıza yurt dışında eğitim fırsatı tanınmıştır.

Erasmus+ Programı, ana eylemler olarak adlandırılan bireylerin öğrenme hareketliliği, yenilik ve iyi uygulamalar için işbirliği ve politika reformu desteği bileşenlerinin yanı sıra, Jean Monnet ve spor özel eylemlerine de destek sağlamaktadır. Bu eylemler altında okul eğitimi, mesleki eğitim, yükseköğrenim, yetişkin eğitimi ve gençlik çalışmaları alanlarında, her yaş grubuna hitap eden vatandaşlarımıza yönelik hareketlilik faaliyetleri ve gençlerin sosyal yaşama katılımlarını teşvik eden projeler yürütülmektedir.

Erasmus+ Programı, AB üye ülke vatandaşları ile vatandaşlarımızı bir araya getirerek ön yargıların kırılmasına, işbirliğinin ve diyalogun artmasına vesile olmakta ve vatandaşlarımızın bilgi, beceri ve deneyimlerini arttırarak, nitelikli istihdam artışına da katkıda bulunmaktadır.

D. YARATICI AVRUPA

Türkiye ve AB arasında kültürel işbirliği ve diyalogun güçlendirilmesine katkı sağlayan programlardan bir diğeri ise Yaratıcı Avrupa Programı'dır. Yaratıcı Avrupa Programı kapsamında kültür ve yaratıcı sektörlerde faaliyet gösteren sanat kuruluşlarının projelerine destek sağlanacaktır.

Ülkemiz, 31 Ekim 2014 tarihinde imzalanan katılım antlaşması uyarınca Programa katılım için 7 yıl boyunca 16 milyon avro ödeme yapacaktır. Bu katkının bir kısmı IPA-II kapsamında AB tarafından finanse edilecektir. Yaratıcı Avrupa Programı'nın ülkemizdeki koordinasyonu Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Yaratıcı Avrupa Programı'nın öncülü olan Kültür Programı'na 2007-2013 yıllarında katılım sağlayan ülkemizin 2007-2013 döneminde Programa katılımı AB ile Türkiye arasındaki kültürel işbirliği ve diyalogun güçlendirilmesine stratejik değer katmıştır.

Avrupa Kültür Programı kapsamında ülkemiz toplam mali büyüklüğü 60 milyon 417 bin avro olan 67 projede lider ve/veya ortak statüsünde yer almıştır.

Bu Program, Avrupa'da işbirliği ağları ve ortaklıklar kurulmasına destek olunması, Türkiye'deki kültür sektörünün ihtiyaç duyduğu altyapının geliştirilmesi, uluslararası kültürel ve yaratıcı faaliyetlerin desteklenmesi, Avrupa ile ortak değerlerimiz ve Avrupa'nın kültürel zenginliğine ve çeşitliliğine ülkemizin katkılarının vurgulanması açısından fayda sağlamıştır.

E. İSTİHDAM VE SOSYAL YENİLİK (EaSI)

Nitelikli ve sürdürülebilir istihdamın yaratılması, yeterli sosyal korumanın temini, sosyal dışlanma ve yoksullukla mücadele ile çalışma şartlarının iyileştirilmesi hususlarına destek verilmesi amacıyla, 2014-2020 yıllarını kapsayan dönemde, AB tarafından uygulanacak olan İstihdam ve Sosyal Yenilik (Employment and Social Innovation - EaSI) Programı'na ülkemizin katılımına ilişkin Anlaşma, 2 Şubat 2015 tarihinde imzalanmıştır. Ülkemiz, bu anlaşma uyarınca Programa katılım için 7 yıl boyunca 1,2 milyon avro ödeme yapacaktır. Bu katkının bir kısmı IPA-II kapsamında AB tarafından

finanse edilecektir. EaSI Programı'nın ülkemizdeki koordinasyonu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Ülkemiz yaklaşık 920 milyon avro toplam bütçeye sahip olan Programın aday ülkelere açık olan Progress ile Mikrofinans ve Sosyal Girişimcilik bileşenlerinden faydalanma imkânına sahip olacaktır. EaSI Programı kapsamında, çalışma şartları, işgücü piyasası politikaları, dezavantajlı grupların içerilmesi, yoksullukla mücadele, sosyal koruma vb. konularda, araştırmalar, analizler, yenilikçi çözümlerin test edilmesine yönelik çalışmalar ve bilgi ve deneyim paylaşım faaliyetleri desteklenebilecektir. Bunun yanı sıra, Program kapsamında aracı finansal kurumlar ve bu girişimlere yönelik kredi ve diğer finansal araçlar sağlayan kamu ve özel kuruluşların kapasitelerinin güçlendirilmesi yoluyla finansmana erişimde güçlük yaşayan dezavantajlı kesimler ve sosyal girişimler desteklenecektir.

Program, 2007-2013 döneminde uygulanan İstihdam ve Sosyal Dayanışma Programı'nın (PROGRESS) devamı niteliğindedir. AB'nin istihdam ve sosyal politika alanındaki müktesebatına ilişkin uygulamalarının projeler vasıtası ile desteklenmesi ve böylece üye ve aday ülkelerdeki söz konusu uygulamaların geliştirilmesini amaçlayan PROGRESS Programı'na ülkemiz 2009 yılından itibaren katılım sağlamıştır.

Ülkemizin yeni dönemde Programdan geçtiğimiz döneme göre daha fazla faydalanması hedeflenmekte olup, Programa ilişkin farkındalık ve kapasitenin artırılması amacıyla tanıtım, başvuru sahiplerine teknik destek verilmesi, bilgi paylaşımı ve çağrılarının duyurulması konusunda faaliyetlerin titizlikle yürütülmesi beklenmektedir.

8. AB İLETİŞİM STRATEJİSİ (ABİS)

Hem Türkiye kamuoyuna AB'yi hem de AB üye ülkesi ülkelerin kamuoylarına Türkiye'yi anlatmak, karşılıklı önyargıları önlemek ve ülkemizi doğru yansıtan resme bakılmasını sağlamak üzere Türkiye'nin AB İletişim Stratejisi (ABİS), hazırlanmış ve 2010 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Uluslararası konjonktürdeki değişikliklerin yanı sıra Türkiye'nin değişen ve gelişen yapısının AB'ye üyelik sürecini her zamankinden daha stratejik kılması neticesinde söz konusu Strateji, yeni ihtiyaçlara

cevap verecek şekilde 62. Hükümet Döneminde güncellenmiştir. Yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere iki ana bölümden oluşan Türkiye'nin Yeni AB İletişim Stratejisi, 16 Ekim 2014 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Türkiye'nin Yeni AB Stratejisi'nin üçüncü ayağını oluşturan ve 2010 yılından bu yana uygulanmakta olan İletişim Stratejisi; siyasi reform süreci ve sosyo-ekonomik dönüşüm hakkında Türk ve AB kamuoylarında farkındalık yaratmak ve bu süreçte elde edilen kazanımların toplumsal tabana yayılmasını sağlamak üzere yeni yaklaşım ve araçlarla güçlendirilmiştir. Doğru yöntemlerle yürütülen etkin bir iletişim stratejisinin de, kamuoyunda Türkiye'nin AB üyeliği yönündeki çabalarını ve reform sürecinin inandırıcılığını arttıracakı öngörülmektedir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum süreci, kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra başta sivil toplum olmak üzere toplumun tüm kesimleriyle yakın diyalog kurulmasını gerektirmektedir.

ABİS, Türkiye'ye Yönelik İletişim Stratejisi kapsamında hem Türk kamuoyuna AB ile ilgili güncel, pratik, somut ve anlaşılır bilgi vermeyi (TÜYİS); hem de AB'ye Yönelik İletişim Stratejisi ile AB kamuoyunu Türkiye'deki gelişmeler ve Türkiye'nin AB'ye katkısı konusunda bilgilendirmeyi (ABYİS) hedeflemektedir.

Kısa vadede paydaşlarla etkili iletişim kurmayı ve yürütülen çalışmaların başarısını göstermeyi; orta vadede ise, paydaşların davranış ve algılarını değiştirmeyi hedefleyen İletişim Stratejisi kapsamında, projelerden tanıtıcı materyallere, diyalog toplantılarından yarışmalara çok çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

A. TÜRKİYE'NİN YENİ AB İLETİŞİM STRATEJİSİ ÇERÇEVESİNDE SİVİL TOPLUMLA DİYALOG TOPLANTILARI

Türkiye'nin Yeni AB İletişim Stratejisi çerçevesinde "güçlü bir sivil toplum ve güçlü bir Türkiye" anlayışıyla sivil toplum kuruluşlarının (STK) AB'ye üyelik sürecimize ilişkin değerlendirmelerinin alınması amacıyla, 26 Kasım 2014 tarihinde İstanbul'da, 19 Şubat 2015 tarihinde İzmir'de, 18 Mart 2015 tarihinde Konya'da, 24 Mart 2015 tarihinde Adana'da, 22 Nisan 2015 tarihinde Bursa'da ve 28 Nisan 2015 tarihinde Antalya'da "AB Müzakere Süreci ve Türkiye'nin Yeni AB Stratejisi" konulu 6 adet Sivil Toplumla Diyalog Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

STK'ların çok yoğun ilgi gösterdiği toplantıların her birine 500'e yakın sivil toplum kuruluşunu temsilen 2000'in üzerinde STK temsilcisi katılmış; bu vesileyle yaklaşık 12.000 kişiyle temas edilmiştir.

Toplantılarda, AB üyelik sürecimizde Türkiye'nin değişim ve dönüşümüne çok önemli katkılarda bulunan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır'a, AB'ye üyelik süreci ile ilgili görüş ve önerilerini ilk elden sunma fırsatını bulmuştur.

Toplantılar, söz konusu illerdeki ve yakın çevrelerindeki örgütlü sivil toplumun farklı kesimlerini bir araya getirmeyi, sorunlarını dinlemeyi ve bunlar arasındaki iletişim ağlarını güçlendirmeyi amaçlamıştır. Toplantılara, üniversitelerden farklı inanç grupları temsilcilerine, gençlik ve kadın örgütlerinden engelli derneklerine kadar çok geniş yelpazeden katılım sağlanmıştır.

Toplantılarda ayrıca, eşzamanlı olarak Erasmus+ Programı ve AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı kapsamında sivil toplum kuruluşlarına verilen destekler konularında da sunumlar yapılmıştır. Üstelik, Avrupa Birliği Bakanlığı'nın tüm başkanlıklarından uzmanların katıldığı toplantılar vesilesiyle, sivil toplumun tüm kesimlerine doğrudan ulaşılarak iletişim kurulması ve bilgi aktarılması sağlanmıştır.

B. AB İLE ÜST DÜZEY TEMASLAR

62. Hükümet Döneminde özellikle, Mayıs 2014'te yapılan Avrupa Parlamentosu seçimleri sonrasında yenilenen AB Yönetimi ile yeni ve yapıcı bir dil geliştirmek için büyük bir gayret gösterilmiştir. Bu kapsamda, dış temaslara ağırlık verilerek Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin haklı beklentileri ve görüşleri farklı ülkelerde ve farklı platformlarda dile getirilmiştir.

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır, göreve başladığı günden bu yana Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Sayın Başbakanımıza refakatle veya ikili temaslar için 22 ülkeye (19'u AB üyesi olmak üzere) toplam 46 dış ziyaret gerçekleştirmiştir. Sayın Bozkır, AB kurumlarıyla temaslar için Brüksel'e 10 ve Strazburg'a 2 ziyaret gerçekleştirmiştir. 1 Kasım tarihinde göreve başlayan AB Komisyonu'nun 22 üyesi ile toplam 33 görüşme yapmış, Strazburg ve Brüksel'de Avrupa Parlamentosu Başkanı ve Grup Başkanları ile bir araya gelerek önemli temaslarda bulunmuştur. Ayrıca, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri ve Venedik Komisyonu Başkanı ile görüşmeler yapmıştır.

Bunun yanı sıra Sayın Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır, AB üyesi ülkelere yönelik temaslara ağırlık vererek Almanya, Fransa, Lüksemburg, Portekiz, İsveç, Avusturya, İspanya, İtalya, Letonya, Macaristan, Finlan-

diya ve İngiltere'ye resmi ziyaretler gerçekleştirmiş, AB'nin farklı kurumlarında yer alan önemli temsilciler ve Hollanda, Macaristan, Slovakya, Norveç, Hırvatistan ve Almanya'dan gelen Bakanlar ile ülkemizde görüşmüştür.

AB Komisyonu da, ülkemizin bu girişimlerine en üst düzeyde karşılık vermiş ve ilk defa aynı anda AB Komisyonu Başkan Yardımcısı ve AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Mogherini, Avrupa Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu Komisyon Üyesi Hahn ile İnsani Yardım ve Kriz Yönetiminden Sorumlu Komisyon Üyesi Stylianides 8-9 Aralık 2014 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Söz konusu üst düzey temaslara, beşeri ilişkilerin süreçte etkili olması bakımından büyük önem arz etmektedir.

62. Hükümet Döneminde Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Volkan Bozkır'ın, 23-24 Temmuz 2015 tarihlerinde Lüksemburg Dönem Başkanlığı tarafından düzenlenen Avrupa İşleri Bakanları Gayriresmi Toplantısı'na katılımı ülkemizin AB aile fotoğrafındaki yerinin vurgulanması bakımından ayrıca önemlidir.

62. Hükümet Döneminde Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Volkan Bozkır'ın AB Komisyonu ve ülkelerinden muhataplarıyla son temasları ise, ülkemize yönelik PKK, DHKP/C VE DEAŞ terör tehdidine yönelik tutumumuzu ve çözüm sürecindeki kararlılığımızı vurgulamak amacıyla Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden sorumlu AB Komisyonu üyesi Johannes Hahn ile görüşmek üzere Avusturya'ya ve AB Bakanlarıyla görüşmek üzere Almanya ve İngiltere'ye gerçekleştirdiği ziyaretler olmuştur.

C. AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI'NIN ANTALYA VE İZMİR TEMSİLCİLİKLERİ

Yeni Avrupa Birliği İletişim Stratejisi kapsamında AB üyelik sürecimiz ile ilgili çalışmaları tabana yaymak ve reformların yerel düzeyde benimsenmesine katkı sağlamak amacıyla İstanbul temsilciliğine ilave olarak, 26 Ağustos 2014 tarihli ve 2014/6724 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Antalya ve İzmir'de de Avrupa Birliği Bakanlığı temsilciliklerinin açılmasına karar verilmiştir.

Bu çerçevede, 62. Hükümet Döneminde, 21 Aralık 2014 tarihinde Antalya Temsilciliği, 19 Şubat 2015 tarihinde ise İzmir Temsilciliği açılmıştır.

Avrupa Birliği Bakanlığı İzmir ve Antalya temsilciliklerinin faaliyete geçmesiyle birlikte çeşitli sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu temsilcilerine özellikle AB mali yardımları konusunda bilgilendirmelerde bulunularak, proje hazırlama eğitimleri düzenlenmiş, Sivil Toplum Diyalogu Hibe Programı, Jean Monnet Burs Programı gibi Avrupa Birliği Bakanlığı faaliyetleri konusunda tanıtım toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği Bakanlığı ve diğer ilgili kurumların (Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu vb.) bu illerdeki faaliyetlerine gerekli destek sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde, temsilciliklerde gerçekleştirilecek çalışmaların sistematik bir temelde yürütülmesini temin etmek üzere plan/proje bazlı hazırlıklar sürdürülmektedir.

9. TÜRKİYE-AB SİVİL TOPLUM DİYALOĞU

A. AB MALİ YARDIMLARINDA YENİ DÖNEM (2014-2020)

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın (IPA) ikinci uygulama dönemi olan 2014-2020 yılları arasında, önceki dönemlerle kıyaslandığında sivil topluma daha fazla fon ayrılarak sivil toplum bir alt sektör olarak tanımlanmıştır. Yaklaşık 190 milyon avro tutarında kaynağın sivil toplumun ve sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi için kullanılması öngörülmektedir. Söz konusu kaynağın kullanımına yönelik programlama çalışmaları Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

IPA'nın yeni döneminde çok yıllık bir perspektifle, gerek sivil toplum kuruluşları gerekse kamu kuruluşları için yeni bir vizyon ortaya konulmuştur. Sivil topluma yönelik projeler temel olarak üç ana başlık altında sınıflandırılacaktır:

1. Sivil Toplum Diyalogu
2. Sivil Toplum Kapasite Geliştirme
3. Politika Diyalogu (yasal çerçevenin iyileştirilmesi ve kamu-STK diyalogu)

“Sivil Toplum Diyalogu” kapsamında, Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen diyalog projeleri sistemli ve görünürlüğü yüksek bir yaklaşımla sürdürülecektir.

“Sivil Toplum Kapasite Geliştirme” alanında, sivil toplum kuruluşlarının kapasitelelerinin geliştirilmesine yönelik hibe programları Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Ayrıca, kapasite geliştirme alanında aktif ve deneyimli olan sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek oluşturacakları konsorsiyumlara büyük bütçeli hibe programları aracılığı ile destek sağlanacaktır.

“Politika Diyalogu” bileşeninde ise sivil toplum ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kapasitesinin geliştirilmesi, kamu-STK diyalogunun güçlendirilmesi ve yasal çerçevenin iyileştirilmesine yönelik projelere yer verilecektir.

Böylece çok yıllık bir bakış açısı ile tekrar edilen, katılımcı, kolay anlaşılır ve sivil toplum tarafından benimsenen, markalaşmış ve kamuoyu tarafından iyi bilinen bir yaklaşım ortaya konulacaktır.

Sivil toplum alt sektörünün programlama, uygulama ve izleme süreçlerinde, sivil toplumun aktif katılımı büyük önem taşımaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının bu sürece katılımının ve projelerin etkinliğinin artırılması amacıyla Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından sivil toplum kuruluşlarıyla istişarelerde bulunulmaktadır. Sürece ilişkin hazırlıklar ise tamamlanmak üzeredir.

2014 yılı programlama çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Önümüzdeki dönemde Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından üç bileşenden oluşan “Sivil Toplum Destek Programı” hayata geçirilecektir. Yaklaşık bütçesi 7,3 milyon avro olan Programın ilk bileşeni kapsamında, “Sivil Toplumun Geliştirilmesi ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi” çeşitli sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde yürütülecektir. İkinci bileşen kapsamında ise sivil toplum ortaklıkları ve sivil toplum-kamu işbirliğinin güçlendirilmesi için bir hibe programı uygulanacaktır. Son olarak ise yerel sivil toplum kuruluşlarının güçlendirilmesi için ayrı bir hibe programının yürütülmesi planlanmaktadır.

Ayrıca 2014 yılı programlamasında yer alan ve 2016 yılında hayata geçirilmesi hedeflenen sivil topluma yönelik çeşitli projeler yer almaktadır:

- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliğinde yürütülecek olan “AB-Türkiye Anadolu Arkeolojisi ve Kültürel Miras Enstitüsü Projesi” (10 milyon avro)
- Yunus Emre Enstitüsü tarafından yürütülecek “AB-Türkiye Kültürlerarası Diyalog Projesi” (3 milyon avro)
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yürütülecek olan “Kamu-STK İşbirliği kapsamında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi” (3 milyon avro)

2015 yılı programlamasına ilişkin çalışmalar ise yukarıda özetlenen yaklaşım çerçevesinde büyük ölçüde tamamlanmıştır. Sivil topluma yönelik yasal çerçevenin iyileştirilmesi ve kamu-STK diyalogunun güçlendirilmesi amacıyla Dernekler Dairesi Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından iki ayrı proje hayata geçirilecektir. AB ve Türkiye iş dünyası arasındaki diyalogun güçlendirilmesi amacıyla TOBB tarafından

EUROCHAMBERS işbirliği ile yeni bir proje hayata geçirilecektir. Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen sivil toplum diyalogu projesinin uygulaması ise devam edecektir. Bu programlama yılında yer alan bir diğ er proje ile de sivil toplum kuruluşlarının kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik yeni bir hibe programı yine Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülecektir.

Özetle, 62. Hükümet Döneminde yürütülen çalışmalar ile Türkiye’de sivil toplumun geliştirilmesine, AB-Türkiye arasındaki sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesine ve kamu-STK ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

B. SİVİL TOPLUM DİYALOĞU PROJELERİ

Türkiye’nin aday ülke olarak kabul edilmesinden itibaren sivil toplum kuruluşlarının güçlendirilmesi AB üyelik sürecinin en önemli önceliklerinden olmuştur. Sivil toplumla daha etkin ve şeffaf bir diyalog kültürünün yerleşmesi ve STK’ların kamusal karar verme mekanizmalarına katkıda bulunmasını destekleyen Avrupa Birliği Bakanlığı, STK’lara yönelik birçok projenin yürütücülüğü görevini de üstlenmiştir.

AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III

2008 yılından itibaren Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen Sivil Toplum Diyalogu projelerinin üçüncü aşaması olan “AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III Programı” 2014 yılı Ekim ayı itibarıyla Siyasi Kriterler ve Medya bileşenleri altında uygulamaya konmuştur. Programın her iki bileşeni kapsamında Türkiye ve AB sivil toplum kuruluşlarının birlikte geliştirdikleri toplam 55 projeye yaklaşık 7 milyon avro

tutarında destek sağlanmaktadır. Türkiye ve AB üye ülkelerinden 142 sivil toplum ve medya kuruluşunun yer aldığı projeler çerçevesinde, Türkiye’nin Avrupa’da ve AB’nin Türkiye’de daha iyi anlaşılmasına yönelik 17 farklı ülke ve 123 şehirde çeşitli faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Programın Siyasi Kriterler bileşeni kapsamında insan hakları, ayrımcılıkla mücadele, demokrasi ve hukukun üstünlüğü öncelikleri çerçevesinde, Türkiye ve AB sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülmekte olan 39 projeye destek verilmektedir. Diğ er taraftan, Medya bileşeni kapsamında uygulanmakta olan 16 proje ile, Türkiye’de medya sektörünün AB üye ülkelerindeki meslektaşlarıyla işbirliği geliştirmeleri ve aralarındaki diyalogu güçlendirmelerine katkı sağlanmaktadır.

AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III Programı’nın diğ er bir bölümünü oluşturan Diyalog Seminerleri Bileşeni kapsamında ise, Türkiye-AB ilişkilerinde toplumların birbirlerine yönelik algılarının ve karşılıklı anlayışın artırılmasında etkin bir rol oynayan STK’lar, kamuoyunun görüşlerini şekillendiren medya ve katılım sürecinin temel aktörleri olan kamu personeli arasındaki etkileşimi ve işbirliğini artıracak bir iletişim ağı kurulmasına destek olacak bir dizi çalışma gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda, diyalog seminerleri 2015 yılının ilk yarısında Antalya, İstanbul ve Gaziantep illerinde düzenlenmiş olup önümüzdeki dönemde ise Samsun, Konya ve İzmir illerinde düzenlenecektir. Öte yandan, seminerlerin ardından gerçekleştirilecek çalıştaylar ve çalışma ziyaretiyle Türkiye-AB arasında kurulmuş olan diyalog köprüsü daha da sağlamlaştırılacaktır.

Sivil Toplum Diyalogu Projesi Hibe Uygulama Eğitimi ve Açılış Etkinliği
11-13 Kasım 2014, Ankara

AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV

2015 yılı ilk çeyreğinde duyurulmuş olan ve Sivil Toplum Diyalogu Projelerinin devamı niteliğindeki "AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV Programı" ile "AB Müktesebatı" başlıklarından oluşan 9 öncelikli alanda Türkiye ve AB üye ülkelerindeki sivil toplum kuruluşları tarafından geliştirilecek tahmini 75 projeye yaklaşık 11 milyon avro hibe desteği sağlanması öngörülmektedir.

AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV Projesi

"AB Müktesebatı" hibe programında belirlenen 9 öncelik alanı çevre; enerji; tüketicinin ve sağlığın korunması; adalet, özgürlük ve güvenlik; iş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestisi; bölgesel politika ve yapısal araçların koordinasyonu; işletme ve sanayi politikası; tarım ve balıkçılık ile eğitim şeklindedir. Program kapsamında yürütülecek sivil toplum diyalogu projeleri ile hem bu alanlardaki ilerlemelerin sivil toplumun katkısıyla uygulamaya dönüştürülmesi hem de Avrupa Birliği ve Türkiye sivil toplumları arasında güçlü işbirliği ve bağlantıların tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

"AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV Programı" kapsamında teklif çağrılarının yayımlanmasını takiben Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından programın Türkiye ve AB üye ülkelerinde ilgili sivil toplum kuruluşlarına duyurulması amacıyla 62. Hükümet Döneminde birçok iletişim ve görünürlük faaliyeti yürütülmüştür. Bu çerçevede, Nisan-Mayıs aylarında çeşitli illerde bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. "AB ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu IV Programı" kapsamında başvuru süreci sona ermiş olup projelerin değerlendirme süreci ise halen devam etmektedir.

C. JEAN MONNET BURS PROGRAMININ KOORDİNASYONU

1989 yılında Türkiye Cumhuriyeti ile AB Komisyonu arasında yapılan anlaşma ile oluşturulan Jean Monnet Burs Programı, Türkiye'nin en uzun soluklu projelerinden biridir. Türkiye'nin AB'ye tam üyelik hedefi çerçevesinde, AB alanında uzmanlaşmış kişi sayısının artırılması ve müktesebatın etkin bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli idari kapasitenin

oluşturulması amacıyla 25 yılı aşkın süredir yürütülmektedir.

Jean Monnet Burs Programı ile bugüne kadar kamu çalışanları, öğrenciler, akademisyenler, sivil toplum ve özel sektör çalışanlarından oluşan yaklaşık 1.800 kişiye AB ülkelerinde yüksek lisans eğitimi almaları ve araştırma yapmaları için burs imkânı sağlanmıştır. Burs Programı, Türkiye ile AB vatandaşları arasında kültürel diyalogun gelişmesi bakımından da önemli katkı sağlamaktadır.

Jean Monnet Burs Programı 2007-2008 akademik yılından bu yana Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. 2013-2014 akademik yılıyla birlikte, önceki yıllarda 100 olan bursiyer sayısı 170'e çıkarılmıştır.

2015-2016 akademik yılında 210 kişiye yaklaşık 8,8 milyon avro tutarında burs verilecektir. 2016-2017 ve 2017-2018 akademik yıllarında 170'er kişiye toplamda 14,5 milyon avro burs sağlanması planlanmıştır.

AB'ye katılım sürecinde özellikle kamu kurumlarının idari kapasitesinin artırılması açısından büyük önem taşıyan Jean Monnet Burs Programı kapsamında, kamu kurumlarına % 60 mertebesinde kontenjan ayrılırken, bu oran üniversiteler için % 30, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları içinse % 10'dur.

Burs Programı'nın tanıtımına ilişkin pek çok kurum ve kuruluşta bugüne kadar yüzlerce tanıtım toplantısı yapılmıştır. Burs Programı'nın tanıtımına yönelik ulusal ve yerel basın ile sosyal medya hesapları aktif olarak kullanılmaktadır. Jean Monnet Burs Programı'nın ülke geneline yayılması için eş zamanlı pek çok çalışma yürütülmektedir.

2014-2015 Akademik Yılı Bursiyerlerine Yönelik Jean Monnet Burs Programı Bilgilendirme Semineri

10. KURUMSAL YAPILANMA ÇALIŞMALARININ KOORDİNASYONU VE İKİLİ İŞBİRLİKLERİ

A. KURUMSAL YAPILANMA ÇALIŞMALARININ KOORDİNASYONU

Avrupa Birliği Bakanlığı, kamu kurum ve kuruluşlarımızın AB standartlarında hizmet sunabilmeleri ve üstlenilen AB müktesebatını daha etkin bir şekilde uygulayabilmeleri amacıyla kurumsal yapılanma çalışmalarında koordinasyon görevini yürütmektedir. Bu çerçevede Avrupa Birliği Bakanlığı, Eşleştirme, TAIEX ve OECD-SIGMA programlarının uygulanmasında etkin role sahiptir.

TAIEX Faaliyetlerinin Koordinasyonu

Avrupa Birliği Bakanlığı, AB Komisyonu Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürlüğü bünyesinde aday ülkelere AB müktesebatına uyum süreçlerinde teknik yardım vermek üzere kurulan TAIEX (Technical Assistance Information Exchange: Teknik Yardım ve Bilgi Değişimi) Mekanizmasının Türkiye'deki Ulusal İrtibat Noktası sıfatıyla, Türk kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik TAIEX faaliyetlerini koordine etmektedir.

TAIEX mekanizması kapsamında kamu kurumlarımız, Avrupa Birliği mevzuatına uyum konusunda teknik destek talep etmekte ve uzman talebi, çalıştay ve çalışma ziyareti gibi faaliyetler gerçekleştirebilmektedir. Ayrıca AB Komisyonu tarafından önerilen çok ülkeli çalıştaylara katılma imkânı da bulunmaktadır.

TAIEX Mekanizması kapsamında Ağustos 2014'ten bu yana; 32 çalıştay, 34 çalışma ziyareti, 16 uzman talebi ve 14 çok ülkeli çalıştay gerçekleştirilmiş olup, bu faaliyetlere ülkemizi temsilen 2589 kamu görevlisi katılmıştır.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün faydalanıcısı olduğu “Cezaevi Kapasite Yönetimi Çalıştayı”

(19-20 Kasım 2014)

Twining (Eşleştirme) Projelerinin Türkiye Koordinasyonu

Eşleştirme mekanizması, AB Komisyonu tarafından, Avrupa Birliği’ne aday ve potansiyel aday ülkeler ile Komşuluk Politikası kapsamındaki ülkelerin kamu kurumlarında gerekli kurumsal yapının tesisi sürecine destek amacıyla 1998 yılında başlatılmış bir mekanizmadır. Avrupa Birliği Bakanlığı, üye devlet kurumları uzmanlarının doğrudan Türk kamu kurumları ile çalıştıkları eşleştirme projelerinde “Ulusal İrtibat Birimi”

(NCP) olarak görev yapmakta ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarının bu mekanizmadan en etkin şekilde faydalanması için gerekli koordinasyonu sağlamaktadır.

62. Hükümet Döneminde, 10 eşleştirme projesinin fişi, 4 eşleştirme projesinin sözleşmesi, 10 eşleştirme projesinin final raporu incelenmiş ve Avrupa Birliği Bakanlığının yorumları revizyon amacıyla ilgili kurumlara iletilmiştir. Ayrıca, 7 eşleştirme projesinin seçim toplantısı ve 1 eşleştirme projesinde Yerleşik Eşleştirme Danışmanı seçimi toplantısı düzenlenmiştir. Bu süre zarfında 3 eşleştirme projesinin uygulama süreci başlamıştır. Toplam bütçesi 12,5 milyon avro olan 9 eşleştirme projesinin uygulama süreci ise devam etmektedir. Hâlihazırda, Türkiye AB mali işbirliği 2013 programlama yılı kapsamında yer alan ve toplam bütçesi 12,5 milyon avro olan 11 eşleştirme projesinin seçim süreci başlatılmış olup hazırlıkları yürütülmektedir.

Türkiye’de 2002 yılında uygulanmaya başlanan eşleştirme projeleri kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarımız tarafından 2015 yılı Haziran ayına kadar 144 adet eşleştirme projesi hayata geçirilmiştir

Söz konusu projelerin 130’u uzun süreli, 14’ü kısa süreli eşleştirme projesidir. Bu 144 adet projenin hazırlanmasından, üye ülke ortağı seçimine, projenin izlenmesinden nihai raporların onaylanmasına kadar tüm süreçlerde izleme, koordinasyonu sağlama ve yönlendirme görevleri Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yerine getirilmiştir. Söz konusu projelerin toplam bütçesi yaklaşık 180 milyon avrodur.

OECD – SIGMA Programının Koordinasyonu

AB Komisyonu tarafından finanse edilen ve OECD (Organization for Economic Cooperation and Development: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) aracılığıyla yürütülen SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management: Yönetişim ve Yönetimi Geliştirmek İçin Destek) Programı, Avrupa Birliği’ne katılım sürecinde aday ülkelerin genel idari kapasitelerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Programın Türkiye’deki faaliyetlerinin koordinasyonu Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Türkiye, 7 Mayıs 2004 tarihinde AB Komisyonu ve OECD arasında imzalanan bir protokolle SIGMA Programı'nın resmi üyesi olmuştur. Bu tarihten itibaren kamu yönetimi reformu alanında AB Komisyonu'nun talebi üzerine ve SIGMA uzmanlarının ülkemizde ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretleri neticesinde hazırlanan SIGMA raporları, Komisyon tarafından Türkiye için hazırlanan İlerleme Raporlarına katkı sağlamaktadır. 2004-2014 yılları arasında SIGMA tarafından toplam 49 rapor yayımlanmıştır. SIGMA programının desteği ile ayrıca 31 adet proje kamu kurum ve kuruluşlarımız tarafından hayata geçirilmiştir.

8 Ekim 2014 tarihinde AB Komisyonu tarafından yayımlanan Genişleme Strateji Belgesi ile kamu yönetimi reformu, genişleme politikası kapsamında önem verilen üç sütundan bir tanesi haline gelmiştir. Bu çerçevede 12 Kasım 2014 tarihinde Brüksel'de, aday ve potansiyel aday ülkelerin AB ve kamu yönetiminden sorumlu Bakanlarının katılımı ile "Genişleme Sürecinde Kamu Yönetimi Reformunun Güçlendirilmesi" konulu bir konferans düzenlenmiştir. Söz konusu konferansta, Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır "Türkiye ve Kamu Yönetimi Reformu" konulu bir konuşma yapmışlardır. Konferansta ayrıca, OECD-SIGMA programı tarafından AB Komisyonu ile işbirliği içerisinde oluşturulan Yeni Kamu Yönetimi Prensipleri tanıtılmıştır.

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır'ın Brüksel'de düzenlenen "Genişleme Sürecinde Kamu Yönetimi Reformunun Güçlendirilmesi" konulu konferansta yaptığı konuşma (12 Kasım 2014)

Söz konusu prensipler çerçevesinde 6 reform alanı belirlenmiştir. Bu alanlar; kamu yönetimi reformuna yönelik stratejik çerçeve oluşturulması, politika geliştirme ve eşgüdüm, kamu hizmeti ve insan kaynakları yönetimi, hesap verebilirlik, hizmet sunumu ve kamu mali yönetimidir. Bahsi geçen prensipler ve reform alanları, 1 Aralık 2014 tarihinde Ankara'da düzenlenen "Kamu Yönetimi Prensipleri" konulu konferansta kamu kurum ve kuruluşlarımıza anlatılmıştır. OECD-SIGMA ile Avrupa Birliği Bakanlığı ev sahipliğinde gerçekleştirilen konferansın açılış konuşması, Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşarı Büyükelçi Sayın Rauf Engin Soysal tarafından yapılmıştır.

Konferansı müteakip, SIGMA Programı tarafından hazırlanan "Kamu Yönetimi Gözden Geçirme Çalışması" kapsamında pek çok kamu kurum ve kuruluşumuzdan söz konusu kamu yönetimi prensipleri ve reform alanlarında veriler toplanmıştır. Toplanan bu verilerin, ilerleyen dönemlerde oluşturulacak SIGMA raporları için kaynak teşkil etmesi öngörülmektedir.

2-5 Mart 2015 tarihleri arasında Ankara'da SIGMA uzmanları ile 26 kamu kurum ve kuruluşumuzdan yetkililerin katılımıyla, toplanan verilerin değerlendirildiği, kamu yönetimi prensiplerinin ve reform alanlarının derinlemesine görüşüldüğü Avrupa Birliği koordinasyonunda toplam 47 toplantı gerçekleştirilmiştir.

Önümüzdeki dönemde OECD-SIGMA ile işbirliği içerisinde kamu kurum ve kuruluşlarımızın yukarıda sayılan alanlarda idari kapasitelerini artırmaya yönelik çalışmalar yapılması öngörülmektedir.

Avrupa Koleji Yüksek Lisans Burs Programı Koordinasyonu

Avrupa Koleji (College of Europe / Collège d'Europe), 1949 yılında Belçika'nın Brugge şehrinde Avrupa bütünleşmesine akademik destek vermek ve Avrupa Birliği kurumları için bürokrat yetiştirmek amacıyla kurulan bir enstitüdür. Avrupa Birliği Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen "Avrupa Koleji Yüksek Lisans Burs Programı" kapsamında her yıl başarılı Türk öğrenciler bu saygın okulda yüksek lisans eğitimi alma imkânına kavuşmaktadır. Program, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinde ihtiyaç duyulan donanımlı AB uzmanlarını ve geleceğin Türk avukatlarını yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

College of Europe
Collège d'Europe

Kurulduğu 1949 yılından bugüne kadar Avrupa Koleji'nde eğitim alan 164 Türk öğrencinin 88'i burs programından faydalanmıştır.

Program, özel sektör temsilcilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının burs sağlamak yoluyla yaptıkları katkılarla ilk kez 2010-2011 akademik yılında başlatılmıştır. Burs programı kapsamında, 2014-2015 akademik yılında 13, 2015-2016 akademik yılında ise 15 öğrenci Avrupa Koleji'nde yüksek lisans eğitimi alma imkânına kavuşmuştur.

Avrupa Birliği Komisyonu'nda Ulusal Uzman Görevlendirilmesi

28 Eylül 2011 tarihinde AB Komisyonu ile imzalanan mutabakat zaptı ile ülkemiz kamu görevlilerinin Komisyon'da görev yapması hukuki bir çerçeveye oturtulmuştur. Bu kapsamda Görevlendirilmiş Ulusal Uzmanlar (SNE) 6 ay ila 2 yıllık, Profesyonel Eğitimde Ulusal Uzmanlar (NEPT) ise 3 ila 5 aylık süreler için AB Komisyonu'nda görevlendirilmektedir. Ülkemize bu pozisyonlar için ayrılmış olan toplam kontenjan 8'dir.

2012 yılından bu yana 33 kamu çalışanımız AB Komisyonu'nda SNE ve NEPT pozisyonlarında görev yapmıştır. Ekim 2014-Şubat 2015 döneminde 6 kamu çalışanımız, Mart-Temmuz 2015 döneminde ise 5 kamu çalışanımız NEPT kadrolarında görevlendirilmiştir. Ekim 2015'te başlayacak dönemde 8 kamu çalışanımızın daha Komisyon'da görevlendirilmesine ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

B. İKİLİ İŞBİRLİKLERİ

Hollanda ile İkili İşbirliği: MATRA/G2G.NL Programı

1999 yılında Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin adaylığının resmen onaylanması ile Türkiye'nin de MATRA ve G2G.NL Programlarına dâhil edilmesi kararlaştırılmıştır. Bunun üzerine, Türkiye'nin katılımına ilişkin iki mutabakat zaptı 30 Ekim 2000 ve 4 Nisan 2003 tarihlerinde imzalanmıştır.

MATRA Katılım Öncesi Hukukun Üstünlüğü Eğitimi (MATRA PATROL – MATRA Pre-Accession Training on Rule of Law) Programı kapsamında düzenlenen etkinliklere ilişkin faaliyetlerin koordinasyonu, Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, Lahey'de düzenlenen 10 günlük kurslar, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına duyurulmakta, bu kurslara yapılan başvurulara dair görüş verilmektedir. 2012 yılında dâhil olduğumuz program kapsamında bugüne kadar düzenlenen 28 kursa 100'ü aşkın kişi katılım sağlamıştır. Her yıl sekiz farklı konu başlığında gerçekleştirilen bu kurslara kamu çalışanlarımızın katılımına yönelik koordinasyon

faaliyetleri sürdürülmektedir. 2015 yılının ikinci yarısında düzenlenecek olan 4 kurs ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına duyurulmuştur.

Ayrıca, 2013-2014 yıllarında Hollanda'nın Lahey kentinde 3 defa düzenlenen "Mevzuatın Kalitesi, Yürürlüğe Konması ve Uygulanması" konulu MATRA PATROL eğitiminin devamı niteliğinde bir yuvarlak masa toplantısı 7 Kasım 2014 tarihinde Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

MATRA-PATROL Programı kapsamında gerçekleştirilen "Mevzuat Uyumlaştırma Süreci Hakkında Yuvarlak Masa Toplantısı" (7 Kasım 2014)

Hırvatistan Dışişleri ve Avrupa Birliği Bakanlığı ile İmzalanan Mutabakat Zaptı

Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı ile Hırvatistan Dışişleri ve Avrupa Birliği Bakanlığı arasında 19 Aralık 2014 tarihinde bir mutabakat zaptı imzalanmıştır. AB işleri konusunda iki Bakanlık arasında işbirliği tesis edilmesini öngören mutabakat zaptı imzalandığı gün uygulamaya girmiştir. Mutabakat zaptı kapsamında ortak faaliyetler gerçekleştirilecek ve Hırvatistan'ın Avrupa Birliği katılım sürecinde edindiği tecrübeden ülkemizin faydalanması mümkün olacaktır.

İşbirliği çerçevesinde, iki tarafın temsilcilerinden müteşekkil bir ortak komite kurulmakta olup aşağıdaki faaliyetlerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır:

- Ortak girişimler, istişare toplantıları, etkinlikler
- Türk kamu kurum ve kuruluşlarından temsilcilerin Hırvatistan'daki ilgili kamu kurumlarına çalışma ziyaretleri
- Avrupa bütünleşmesi, katılım müzakereleri, AB müktesebatı ve kurumsal yapılanmaya ilişkin konularda her iki ülkeden uzmanların katılım sağlayacağı eğitim faaliyetleri
- İki ülke kurumları arasında uzman değişimi
- Hırvat uzmanların tecrübe aktarımına yönelik olarak kamu kurumlarımıza yapacakları ziyaretler

EIPA Lüksemburg ile İkili İşbirliği

Avrupa Birliği Bakanlığı ile Lüksemburg Hükümeti arasındaki işbirliği görüşmeleri 2009 yılında gerçekleştirilmiş ve bir işbirliği protokolü imzalanarak Avrupa Kamu Yönetimi Enstitüsü (EIPA) Lüksemburg şubesi koordinasyonunda ortak faaliyetlere başlanmıştır. Söz konusu işbirliği çalışmaları kapsamında, Ankara'da kamu kurum ve kuruluşu çalışanlarının katılımıyla AB Hukuku alanında, 2010 yılından bu yana 12 seminer programı düzenlenmiş, bunlara ek olarak Lüksemburg'da seminer, eğitim ve çalışma ziyaretleri yapılmıştır.

Avrupa Birliği Bakanlığı ve EIPA Lüksemburg işbirliği ile 2010-2014 yılları arasında Ankara'da düzenlenen müktesebat eğitimlerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşları personeli ile yargı mensuplarından oluşan yaklaşık 500 kişi iştirak etmiştir. Lüksemburg'da düzenlenen eğitimlere ise yaklaşık 150 kişi katılım sağlamıştır.

Son 6 ayda EIPA ile işbirliğimiz kapsamında, kamu kurum ve kuruluşlarından toplam 90 uzmana yönelik “Yargı ve Temel Haklar Faslı: AB Müktesebatının Ulusal Hukuka Aktarılmasında Üye Ülke Deneyimleri” ve “AB Müktesebatının Ulusal Hukuka Aktarılmasında Üye Ülkelerde Uygulanan Yöntemler” konulu iki seminer programı düzenlenmiştir.

EIPA Lüksemburg ile tesis edilen işbirliği kapsamındaki eğitim programları önümüzdeki dönemde de sürdürülecektir.

Litvanya ile İkili İşbirliği Protokolü

Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı ile Litvanya Dışişleri Bakanlığı arasında AB üyelik sürecinde işbirliğine ilişkin Mutabakat Zaptı, 8 Aralık 2014 tarihinde Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Volkan Bozkır ile Litvanya Dışişleri Bakanı Büyükelçi Linas Antanas Linkevičius arasında imzalanmıştır.

Mutabakat Zaptı ile mevzuat uyumu ve idari ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amacıyla işbirliği ve tecrübe paylaşımı, düzenli istişareler yapılması, uzman değişimi ve ortak eğitim programları, konferanslar ve seminerler düzenlenmesi öngörülmektedir.

KKTC ile İkili İşbirliği Protokolü

14 Nisan 2014 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı arasında imzalanan İşbirliği Protokolü çerçevesinde KKTC yetkilileri 5 farklı alanda teknik destek talebinde bulunmuştur. Bu çerçevede öncelikle, Kırsal Kalkınma Stratejisi ve Hayvan Hastalıkları konusunda, KKTC'deki gıda laboratuvarlarının yeniden yapılandırılarak, hellim üretiminde AB standardına ulaşılması ve başta Brusella ve Tüberküloz olmak üzere hayvan hastalıklarının eradikasyonu için gerekli tedbirlerin alınması hususunda çalışmalar başlatılmış, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından yetkililerin de katılımıyla 15 Ocak 2015 tarihinde KKTC'ye bir çalışma ziyareti yapılmıştır. Söz konusu ziyaret çerçeve-

sinde, Ulusal Gıda Referans Laboratuvarında (UGRL) çalışacak personel Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nda eğitimini tamamlamıştır.

11. YEREL YÖNETİMLERİN AB SÜRECİNDE ARTAN ROLÜ

A. VALİLİKLERİN AB SÜRECİNDE ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI PROJESİ

“Valiliklerin AB Sürecinde Etkinliğinin Artırılması Projesi” çerçevesinde, 2015 yılının ilk yarısı itibarıyla gelinen noktada, kurumsal yapılanma çalışmalarından eğitim faaliyetlerine kadar pek çok alanda çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu kapsamda, gerçekleştirilen yasal ve idari reformların tam olarak hayata geçirilmesi ve takibinin sağlanması, kamuoyu nezdinde AB'ye üyelik sürecimizin daha sağlıklı anlaşılabilmesi, AB mali kaynaklarının kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, özel kuruluşlar ve kişiler tarafından verimli kullanılabilmesi konularında Valiliklerimizin daha etkin hale gelmesi ve taşrada önderlik etmelerinin sağlanması için aşağıdaki gibi üç sütunlu bir yapı oluşturulmuştur:

- **İl AB Daimi Temas Noktası Vali Yardımcıları**
- **Avrupa Birliği'ne Uyum Danışma ve Yönlendirme Kurulları – AB UDYK**
- **81 İlde Valilik AB Birimi**

Bu kapsamda, 81 ilde bir vali yardımcısı İl AB Daimi Temas Noktası olarak görevlendirilmiş, valiliklerimizde AB birimleri tesis edilmiş, oluşturulan Avrupa Birliğine Uyum Danışma ve Yönlendirme Kurulu (AB UDYK) vasıtasıyla da yerelde AB sürecine yönelik farkındalığın sürekliliği için gerekli mekanizmalar hazır hale getirilmiştir. Oluşturuldukları 2010 yılından Haziran 2015 tarihine kadar geçen dönemde, düzenlenen AB UDYK toplantılarının sayısı yaklaşık 1000'e erişmiş bulunmaktadır.

Valiliklerin AB Sürecinde Etkinliğinin Artırılması Projesi ve bu projenin devamı niteliğinde yürütülen “İllerimiz AB'ye Hazırlanıyor I ve II Programları” aracılığıyla yaklaşık

3.500 kişiye AB hibe programlarına yönelik proje hazırlama eğitimi verilmiş, AB ile ilgili 100'ü aşkın bilgilendirme semineri ve panel düzenlemiştir. Söz konusu eğitim ve diğer organizasyonlar vasıtasıyla 30.000'in üzerinde kişiye ulaşılmış ve 4.000'in üzerinde projeye doğrudan ya da dolaylı destek sağlanmıştır. Öte yandan, Avrupa Birliği'nin işleyiş yapısını yerinde görmek için 500'ün üzerinde valilik uzmanı yurtdışı çalışma ziyaretlerine katılmıştır. Basılan 5.000'den fazla kitap, 9.000'in üzerinde afiş ve 100.000'i aşkın broşür ile kamuoyu bilgilendirilmiş ve 1 milyonun üzerinde kişiye erişim sağlanmıştır.

B. VALİLİKLERDE AB İŞLERİ İÇİN KAPASİTE OLUŞTURULMASI PROJESİ - VABPRO

“Valiliklerin AB Sürecinde Etkinliğinin Artırılması” çatı projesi çerçevesinde geliştirilmiş olan “Valiliklerde AB İşleri için Kapasite Oluşturulması Projesi-VABpro”, Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) ve Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Sürecini Destekleme Faaliyetleri Projesi'nden finanse edilmiştir. Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde yerel aktörlerin sürece daha aktif olarak dahil edilmesi amacıyla hareketle hazırlanmış olan projenin hedefi, valiliklerin AB ile ilgili konularda kapasitelerinin artırılmasıdır. Aralık 2012 tarihinde uygulanmaya başlanan projenin en önemli çıktıları 2014 yılının son altı ayı içerisinde elde edilmiştir.

VABpro; AB uzmanlık eğitimi, eğitimcilerin eğitimi, kapasite geliştirme faaliyetleri, bölgesel çalıştaylar, şehir eşleştirme programı, Brüksel çalışma ziyareti, eğitim ihti-

yaç analizi çalışması, Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik Kapasitenin Güçlendirilmesi Eylem Planı gibi çeşitli faaliyetler içermektedir. 2014 yılı sonu itibarıyla uygulaması sona eren VABpro'nun toplam bütçesi 1.950.000 avrodur.

Proje kapsamında son dönemde ön plana çıkan çalışmaların başında Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Büyükelçi Sayın Volkan Bozkır tarafından 23 Aralık 2014 tarihinde kamuoyuyla, 24 Aralık 2014 tarihinde de 81 il AB Temas Noktası Vali Yardımcısı ile paylaşılan “Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik Kapasitenin Güçlendirilmesi Eylem Planı” gelmektedir.

VABpronun en önemli çıktılarından başında gelen Eylem Planı çerçevesinde, valilik AB birimlerinin kapasitesinin artırılması için Avrupa Birliği Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasındaki işbirliği ve koordinasyonunun güçlendirilmesi öngörülmüş; Eylem Planı'nda yer alan uygulama adımları ile ilgili çalışmalara 2015 yılı ikinci yarısında hız kazandırılması için gerekli istişarelere başlanmıştır.

Yine bu dönem içerisinde “Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik Kapasitenin Güçlendirilmesi Eylem Planı”nın eki mahiyetindeki “Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik İletişim Rehberi” hazırlanarak yerel aktörlerle paylaşılmıştır. İletişim Rehberi, Avrupa Birliği Bakanlığının 2014 yılı Eylül ayında yayımladığı “Avrupa Birliği İletişim Stratejisi”nin (ABİS) yerele yönelik bir alt aracıdır.

Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik Kapasitenin Güçlendirilmesi Eylem Planı ve Yerel Düzeyde AB Çalışmalarına Yönelik İletişim Rehberi

C. TÜRKİYE VE AB ARASINDA ŞEHİR EŞLEŞTİRME PROJESİ

Türkiye ve AB üyesi ülkelerdeki yerel yönetimler arasında AB'ye tam üyelik amacı doğrultusunda ve uygun alanlarda karşılıklı değişime yönelik sürdürülebilir yapılar tesis etmek amacıyla hazırlanan "Türkiye ve AB Arasında Şehir Eşleştirme Projesi"nin hazırlık çalışmaları Haziran 2015 itibarıyla

devam etmektedir. IPA II dönemi 2016 yılında uygulanması öngörülerek 2014 programlamasına dahil edilen projenin toplam bütçesi 4,5 milyon avrodur.

Projenin birinci bileşeni Avrupa Birliği Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Vilayetler Hizmet Birliği ve yerel yönetimler gibi kurumların kapasitesini artırmayı ve proje uygulama döneminde söz konusu kurum ve kuruluşlara destek olmak üzere bir

teknik yardım hizmeti temin edilmesini hedeflemektedir. Projenin ikinci bileşeni ise Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB müktesebatına uyum konusunda kapasitelerini geliştirmek amacıyla Türkiye ve AB yerel yönetimleri arasında gerçekleştirilecek küçük ölçekli şehir eşleştirme faaliyetine yönelik bir hibe programıdır. Söz konusu hibe programı kapsamında, yaklaşık 20 şehir eşleştirme projesinin uygulanması planlanmaktadır.

D. AVRUPA BİRLİĞİ KURUM VE KURULUŞLARI İLE İLİŞKİLER

AB ile ilişkilerin bir diğer önemli ayağı da AB kurum ve kuruluşları ile artan diyalog, işbirliği ve ortak çalışma kültürünün geliştirilmesi ile AB politika, hedef ve değerlerinin yerel, bölgesel ve ulusal politikalarda karşılığını bulması hususlarını kapsamaktadır. AB müktesebatının yaklaşık % 70'i doğrudan yerel ve bölgesel yönetimlerce uygulanmaktadır. Bu doğrultuda AB, yerel ve bölgesel yönetimleri AB mevzuatı oluşturma ve karar alma süreçlerine dahil etmek adına önemli adımlar atmaktadır.

Avrupa Birliği Bölgesel Komitesi (Committee of the Regions – CoR) 20 yılı aşkın süredir vatandaşlar ile Avrupa Birliği arasındaki mesafeyi kısaltmak adına çalışmalar yürütmektedir. Aday ülke konumundaki ülkemizin yerel yönetimlerinin AB ile diyalogunu güçlendirmek adına Avrupa Birliği-Türkiye Çalışma Grubu 2006 yılında kurulmuştur. Çalışma Grubu Türkiye ve Brüksel'de olmak üzere yılda iki kere toplanmaktadır.

Yapılacak Çalışma Grubu toplantısının konusuna bağlı olarak aday ülkenin toplantıya katılım sağlayacak yerel ve bölgesel temsilcileri CoR bürosu tarafından belirlenmektedir. Söz konusu Çalışma Grubu, ilgili ülkelerin yerel otoriteleri ile yapılan tartışmalar ve istişareler ışığında genişleme sürecinde CoR'un politik anlamda pozisyon alması için girdi oluşturmaktadır. Nitekim Çalışma Grubu toplantılarında tartışılan hususlar da göz önüne alınarak, her yıl AB Komisyonu tarafından yayımlanan Genişleme Strateji Belgesi ve ülke raporlarına ilişkin Vatandaşlık, Yönetim, Kurumsal ve Dış İlişkiler Komisyonu (CIVEX) tarafından kaleme alınan görüş, CoR Genel Kurulu tarafından kabul edilmektedir. Avrupa Birliği Bakanlığı, ülkemiz adına kaleme alınan bu

raporları yakından takip etmekte ve taslak aşamasından itibaren, maddi anlamdaki ve içeriğe ilişkin hataların önüne geçilmesine yönelik ülkemiz değerlendirmelerini hazırlamaktadır.

Ayrıca, Avrupa-Akdeniz Bölgeler ve Yerel Yönetimler Asamblesi'nin (ARLEM) 14-15 Aralık 2014 tarihlerinde gerçekleştirilen 6. Genel Kurul Toplantısına Avrupa Birliği Bakanlığı katılım sağlamıştır.

Bunların yanı sıra Avrupa Birliği Bakanlığı, yerel yönetimlerimizin Avrupa'nın en büyük bağımsız bölgesel ağı olan Avrupa Bölgeler Meclisi (AER) ile ilişkilerini güçlendirmek adına çalışmalar yürütmüştür. 2013-2015 döneminde AER Başkanlık görevi, daha önce AER Başkan Yardımcılığı ve Kültür, Eğitim, Gençlik ve Uluslararası İşbirliği Komitesi Başkanlığı görevlerinde bulunmuş olan Dr. Hande Özsan Bozatlı tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede Sayın Bozatlı'nın da katılımıyla 16 Aralık 2014 tarihinde Avrupa Birliği Bakanlığı'nda tüm illerimize yönelik bir tanıtım semineri gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Mustafa Kemal Mahallesi
2082. Cadde No: 4
06800 Bilkent/ANKARA
Tel : 0(312) 218 1300
Faks : 0(312) 218 1464
www.ab.gov.tr

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Mustafa Kemal Mahallesi
2082. Cadde No: 4
06800 Bilkent/ANKARA
Tel : 0(312) 218 1300
Faks : 0(312) 218 1464
w w w . a b . g o v . t r